

17574

2

DON Felipe por la gracia de Dios, Rey de Castilla de León, de Aragón, de las dos Sicilias, de Jerusalén, de Portugal, de Navarra de Granada, de Toledo, de Galicia, de Mallorca, de Sevilla, de Cerdeña, de Cordova, de Corcega, de Murcia de Jaén, de los Algarues, de Algezira, de Gibraltar, de las islas de Canaria, de las Indias Orientales y Occidentales, islas e tierra firme del mar Oceano, archiduque de Austria, duque de Borgoña Brabante y Milan, conde de Alsurg, Flandes, Tirol y Barcelona, señor de Vizcaya, y de Molina, &c. Por quanto por parte de vos Diego Montoya vecino de Toledo nos fue hecha relacion, diciendo que vos queriades imprimir un libro intitulado Confutatio octo partium orationis, compuesto por Manuel Alvarez, Lusitano, de la Compañia de Jesus con una breue declaracion de la gramatica agora de nuevo añadido: y nos pedistes y suplicastes vos mandásemos dar licencia para que le pudiesedes imprimir, o como la nra merced fuese. Lo qual visto por nos del nro consejo, y como por su mandado se hizieron en el dicho libro las diligencias que la prematica por nos vltimamente hecha sobre la impresion de los dichos libros disponen, acordado que deviamos de mandar dar esta nra carta en la dicha razon, y nos tuvimos lo por bien. Por la qual vos damos licencia y facultad para que podays imprimir en estos nros Reynos el dicho libro.

144796

2

DON Felipe por la gracia de Dios, Rey de Castilla de Leon, de Aragon, de las dos Sicilias, de Ierusalem, de Portugal, de Navarra de Granada, de Toledo, de Valécia, de Galicia, de Mallorca, de Sevilla, de Cerdenia, de Cordous, de Corcega, de Murcia de Jaen, de los Algarues, de Algezira, de Gibraltar, de las islas de Canaria, de las Indias Orientales y Occidentales, islas e tierra firme del mar Oceano, archiduque de Austria, duque de Borgoña Brabante y Milan, conde de Aspurg, Flandes, Tirol y Barcelona, señor de Vizcaya, y de Molina, &c. Por quanto por parte de vos Diego Montoya vecino de de Toledo nos fue fecha relacion, diziendo que vos queriades imprimir vn libro intitulado *Constructio octo partium orationis*, compuesto por Manuel Alvarez, Lusitano, de la Compania de Iesus, con vna breue declaracion de la gramatica agora de nuevo añadido: y nos pedistes y suplicastes vos mandassemos dar licencia para que le pudiese des imprimir, o como la nra merced fuese. Lo qual visto por los del nro consejo, y como por su mandado se hizieron en el dicho libro las diligencias que la prematrica por nos ultimamente fecha sobre la impresion de los dichos libros dispone: fue acordado que deuiamos de mandar dar esta nra carta en la dicha razón, y nos tuuimos lo por bien. Por la qual vos damos licencia y facultad para que pongays imprimir en estos nros Reynos el dicho libro.

de suso se haze mención por el original que en el
 nro consejo se vio que van rubricadas las hojas
 y firmado al cabo de Christoual de León nro es-
 crivano de camara de los que residen en el nro
 consejo, y con que antes q se venda lo traygays
 ante los del nro cōsejo juntamēte cō el original
 q ante ellos presentastes para que se vea si la di-
 cha impressiō esta conforme al original, o tray-
 gays se en publica forma ē como por corrección
 nombrado por nuestro mandado se vio y con-
 gio la dicha impressiō por el dicho original,
 quedan asis mesmo impressas las cartas por
 apuntadas para cada vn libro de los que asis fue-
 ren impressos, y se os tasse el precio q por cada
 volumen aueys de llevar so las penas cōtenidas
 en la dicha prematica, y leues de nuestros Rey-
 nos: de lo qual mandamos dar y dimos esta
 carta sellada con nuestro sello, y librada de los
 del nro consejo en la villa de Madrid, a diezochos
 dias del mes de Julio, de mil y quiniētos y ochos
 ta y ocho años.

El cōde de Barajas. El licenciado Iuan Thomā
 El licenciado don Lope de Guzman. El licēcia-
 do Gardiola. El licenciado Tejada. El licēcia-
 do Iuan Gomez. El licenciado Laguna.

Yo Christoual de Leon, escrivano de camara de
 su Magestad, la fize escriuir por su mandado
 con acuerdo de los del su consejo.

DE OCTO PARTIVM
orationis constructione.

Liber .II.

DE CONSTRUCTIONE
in transitiva.

VERBVM personale finiti
 modiantecedat nominatiuus
 apertē, vel occultē, eiusdem
 numeri, & personz.

Cicero Terentia. Si vales, bene est: ego

Lib. 14

quidem valeo,

Terentius Eunucho. Quis hic loquitur?

Idē ibidē. Quid stamus, cur nō imus hinc

APPENDIX I.

Prima, & secunda persona ferē non expli-
catur, nisi cū diuersa studia significamus.

Lib. 4

Autor ad Herennium. Ego capitis mei

periculo patriam liberaui, vos liberi sine

periculo esse non curatis?

Aut enim plus significamus, quā dicimus

Idem. Tu istud ausus es dicere?

Cic. in Ver. Tu innoētior, quā Metell⁹.

T plus significat, quā a verbum ipsum

A3 per

De constructione.

per se declarat.

APPENDIX II.

Verbum infinitum interdum partes ad
minuatiui agit.

Cicer. in Orat. Oportere, perfectionem
de larat officij.

Terētius in Heautontimorumeno. Non
est mentiri meum.

Item, verbum cum suo casu. Cicer. ad

Lib. 7. Mariū Zacare culpa magnū est solatiū

Brutus ad Atticum. Doleo mihi, ut
non stomacharis.

Lib. E.
pitt. ad
Bru.

APPENDIX II.

Lib. 12. Voces copulatae, saepius verbum plurali
desiderant.

Cicer. ad Att. Hic nobiscū sunt Nicias,
& Valerius.

Interdum singulari contentae sunt.

Item de Senect. Mens, & ratio, & consilium
in senibus est.

Nonnuquam omittitur coniunctio.

Item ad Q. Fratrem. Frons, oculi, vultus
per saepe mentiuntur, oratio vero

Lib. 1.

in transitivis

saepissime.

APPENDIX. III.

Verba plurale nobiliorē personā sequitur
Prima nobilior est, quā secunda, & tertia.

Secunda tertiā anteponitur.

Cic. ad Terētiam. Si tu, & Tullia lux
nostra valetis: ego, & summissimus
Cicero valemas.

Verbum personale infiniti modi postulat
ante se accusandi casum.

Cic. ad Att. Hunc quidem imbem nescio
transisse letor.

Terent. in Adelpbis. Saluta te a luenire
gaudemus.

De adiectiuis, & substantiuis.

Nomina adiectiua, Pronomina, & Partici-
pia cohaereat cum substantiuis genere,
numero, & casu.

Lib. 9.

Cic. in Verr. Erat hyems summa, tempestas
per frigida, imber maximus.

Terent. in Eunuch. Ille bonus vir nescit
quā apparet. Curtius, Parua saepe scindit
nulla contempta in ignū excitauit incēditū

APPENDIX. I.

De constructione.

Bello: pu. 4.

Substantiua coniuncta ferè adiectiuum multitudinis requirunt.

Liu. Hippocrates, & Epicides nati Carthagine sed oriundi ab Syracusis.

Quod si adiectiuum singularis sit numerum cum viciniore substantiuo, genere, numero, & casu consentiet.

Q. Cicero de petitione Cōsulatus. Multorum cōtumacia multorū superbia, multorū odia, ac molestia pferēda est.

Terentius in Eunucho. Videns, ocium, & cibus quid faciat alienus.

APPENDIX .II.

Adiectiuum plurale præstantius genitui sibi vendicat.

Virile prætātius est muliebri, & neutro.

Terent. in And. Domus, vxor, liberi inuenti inuito patre.

Bel ma 7.

Liuus. Decem ingenui, decem virginem patrimi omnes, matriniquè adhibui.

Idem. Concilia populi, exercitus vocati.

Virgil. Casosquè reportant, Almonem puerum fœdatiq; ora Galestis.

Acnei. 7.

New

in transitiuā.

5

Neutrum muliebri præfertur, præcipuè cum de rebus inanimatis sermo est.

Sallu. His genus, etas, eloquentia propè paria fue. e.

Idem. Diuitia, decus, gloria in oculis sita sunt.

In Catiā

APPENDIX. .III.

Cum substantiuis rerū inanimatarū plerūquè iungitur neutrum multitudinis.

Liuus. Ira, & Auaritia, imperio potētiora erant.

Bel. ma 7.

Idem. Formis portam, murumque de cælo tacta nuntiatum est.

Bel. ma 5.

Idē. lā ludi, Latinaeq; instaurata erant.

RELATIVA.

Relatiuum, Qui, quæ, quod, concordat cū antecedente in genere, & numero.

Cicer. ad Tironem, Nemo nos amat, qui te non diligit.

Idē ad Terentiā. Accepi ab Aristocrito tres epistolas, quas lacrymis propè dleui.

Idē ad Atticum. Ote ferreum, qui illius periculis non moueris.

De constructione.

Item pronomina Hic, iste, ille, Ipse, Is, & Idem cum fiant relatiuas

Lib. 2. Idem ad eundem. Eunti mihi Antium

venit obuiam tuus puer, is mihi literas abste, & cōmentarium cōsulatum mei Gracè scriptum reddidit.

APPENDIX .I.

Relatiuum Qui quæ, quod, quâ antecedenti præponitur, cū eodē genere, numero, & casu perquam veniūt cōharret.

Cic. pro Sylla. Quæ prima innocentis mihi defensio est oblata, suscepi.

Lib. 9. Idē a l Atticū. Quos cū Mario pueros, Trebatio miserā, epistolā mihi attulerit

Idē in primis Tusc. Quum quisque nori artem, in hac se exerceat.

Lib. 11. Idē ad Atticū. Quibus d rebz ad me scripsisti, quoniā ipse venio, corā videbimus

Quod si inter duo substantiua ponatur cum alterutro consentire poterit, etiam si alterum proprium sit.

Catili. Sallust. Est locus in carcere, quod Tullianum appellatur. Curt. Darius ad

intransitiua

eam locum quē Amanicas. Pylas vocat peruenit.

APPENDIX .II.

Quantus qualis, & cetera id genus nomina cum relatiua sunt non cū antecedente seu cum consequente substantiuo genere numero & casu cōsentiant.

Cic. ad l Asiam Dixi de te, quæ potuit tā contentione quantum forum est.

Idem in Bruto. Utinam Tiberio Graccho Caiog Carboni talis mens ad rem bene gerendam fuisset. quale ingenium ad benedicendum fuit

APPENDIX .III.

NOMINATI VO. ET VERBO adiectiuo, & substantiuo, relatiuo & antecedenti communis.

Adiectiuus & verbum adiectiuum & substantiuus relatiuum & antecedens ceterum maxime apud historicos & poetas sensu & significatione cōsentiant. quamuis voce discrepent.

Virgil. Pars in frustra secant verubusq; tremantia figunt.

Lin. Pars in iuueniles lusus versi pars

Lib. 3.

Lib. 2.

Bel, ma

De constructione

descendentes sub umbra, quidam somnum
etiam strati,

Terent. in Andria. Vbi ille est scelus
qui me perdidit?

Substantiua continuata que ad eandem
spectant, casu concordant ne quavis gen
re & numero aliquando dissentiant.

Lib. i.

Marcus Tullius Cicero Publio Lentulo
Pro consuli salutem plurimam dicit.

Belga. ii.

Cesar. Gallos ab Aquitanis Garumna
flumen diuidit?

Lib. i.
Epi,

Pli. ad Cani. Quid agit Comutus meae
deliciae.

VIRINQUE NOMINANDI
casus.

Omne verbum personale finiti modi viri
quod nominatiuum haberi potest, cum verbo
nomine ad eandem rem pertinet cuius
di maxime est verbum substantiuum,
Vocatiuum & alia quamplurima.

Terent. in Phormione. Senectus ipsa est
morbus.

Lib. a.

Cicer. de Offic. de amicitia alio libro
dictum

intrafinitiu.

dictum est qui inscribitur Laelius.
Sallustius. Virtus clara et eterna habetur

Cat
Lib. 3.
Phil. 2,

Cicer. ad Att. Ego vivo miserrimus.
Idem in M. Anton. Defendi rempubl.

adolecen non deferam senex.
NOMINATIVVS

post verbum infinitum
Verbum personale infiniti modi post se no
minatiuum petit com res ad nominatiua
precedentis verbi pertinet.

Cic. De natura Deorum nolo esse logior
Idem pro Marcello malim videri nimis ti
midus quam parum prudens.

Lib. i.

Terent. Adelph. pater esse disce ab ijs
qui vere sciunt.

Idem Meditor esse affabilis.
APPENDIX, I.

Si verba, Puto, aio, Refero, & alia eiusdem
significationis infinitum precedant du
riorefficitur oratio.

Lib. 9.

Lucanus. Vt que fidem vidit sceleris tu
tumque putauit labonus esse socer lachry
mas non sponte cadentes Effudit, gemitus
que

De constructione:

que exprefit pectore laeto.

Orator dixiffet Se bonum esse. Socerum

APPENDIX II.

At si acufatiuus antecessit, & fequatur neceffe est,

Opa, 1.

Cic. in Catilinam. Cupio P. Came esse mentem cupio in tantis reipubl. periculis non diffolutum videri.

Idem in Bruto. Ego me Pbedia esse mellem quam vel optimum fabri tygnarium

APPENDIX III.

In finem esse, accedente verbo Licet di di, vel acufandi casum post te postulat.

Lib. I.

Cic. 1. Tusc. Licuit esse ociofo Themistocli licuit Epaminunde.

Idem ad Att. Mibi negligeti esse no lice

Idem pro Flacco Curbis per te frui libertate cur denique esse libero non liceat

Idem pro Cornelio Balbo. Quod si cum Romano licet esse Gaditanum siue ex

lo siue reiectione huius ciuitatis. & INTERROGATIONIS.

atque responsiois consensu

In transitius

Interrogatio, & responsio casu rōstantiunt. Cui preceptorī dedisti operam? Plateni.

Quis est hac oratio? Ciceronis.

Quē existimas fuisse principē oratorū

Demosthenem.

Quo morbo fuisti impeditus? Asidam febricula.

De constructione transitina nōminis

GENITIVVS POST nomen substantiuum.

Quotiescūq; duo nomina substantiua rerū diuersarū in oratione continuātur, alterum erit genitiui casus.

Cic. in Pisonē. Suppliciu est pœna peccati

Idem ad Calium. Mirum me desideriu tenet Urbis.

Idē d̄ amicitia. Maximū ornāmētū amicitia tollit, qui ex ea tollit verecūdiam.

APPENDIX.

Adiectiua cū substantiū ē ponatur, more substantiuorū construuntur.

Cic. de Senectute. Tantum cibi, & potius adhibendū, vt reficiantur vires

non

De constructione

non opprimantur.

Lib. 2. Idem In Verr. Sicilia tota si vna voce
queretur, hoc diceret: Quod au i, quo
argenti, quod ornamentorum in me
urbibus, sedibus, delubris fuit, id mi
tu C. Verres eripuisti, atque abstulisti

Lib. 8. Pompeius ad Marcellum, & Lætulum
ad Att. Vos hortor, vt quodcūque militū cōtra
here poteritis, contrahatis.

GENITIVVS, VEL ABLA
tius post nomen substantiuum.
Substātina, cū ad laudē, vel vituperationē
referuntur, genitiuo, vel ablatiuo gaudē

Cic. ad Marcellū. Neque te monere a
deo præstanti prudentia virum, neq̃
firmare maximi animi hominem, virum
que fortissimum.

Plin. Choromandarū gentē vocat T
rō syluestre sine voce, stridoris horre
birtis corporibus, oculis glaucis, dent
bus caninis.

GENITIVVS, post nomē adiectiuū
Adiectiua. quæ Sciētiā, Cōmunionē
Copia

In transitiua.

Copiam, & his contraria significant, cum
genitiuo iunguntur, vt, Peritus, Ignarus,
Particeps, Expers, Plenus, Inanis

Cic. in Brut. Fabius pictor. & iuris, & li
terarū, & antiquitatis benè peritus fuit.

Ex eodem. Antonius omnis eruditionis
expers, atque ignarus fuit.

Idem de Finibus, Virtutes ita copulatæ,
connexæq̃ sunt vt omnes omnium par
ticipes sint.

Idē ad Papyriū. Stultorū plena sūt omnia
Ex eodem. Omnia plena consiliorum, ina
nia verborum videmus.

Item quædam in Ax, Ius, Idus, & Ofus,
Philosophus tenax recti, nullius cul
pæ conscius, avidus virtutis, studiosus
literarum.

Quibus adde Memor, Immemor. Securus.
vt memor beneficij, Immemor iniuriæ,
Securus rumorū.

Quintilianus. Tenacissimi sumus eorum,
quæ rudibus annis percepimus.

De O
rat. 2.
Lib. 5.

Lib. 9
De O
rat. 1.

Libr. 1.
C. 1.

De constructione:

Phil. 2. Ciceronis in M. Antonium. Huius rei me posteritas quidem omnium seculorum immemor erit.

Lib. 5. Idem ad C. Ant. cum T. Pæponius homo omnium meorum in te studiorum conscientui cupidus, nostri amantissimus ad te proficisceretur, aliquid mihi scribendū putauit.

PARTITIVA.

Partitiua genitiuo multitudinis gaudent.

Cic. de Natura Deorū. Elephantorum belluarum nulla prudentior.

Idem de Senectute. Minus habeo virium quam vestrum vteruis.

Lib. 2. Idem ad Quintū Frat. Domus vtriusque nostrum ædificatur strenuè.
Item nomenclatura nomina.

Ab Vr. Liu. Imperium summum Romæ habebit qui primus vestrum, ô iuuenes, osculo matri tulerit.

Lib. 8. Cur. Octoginta Macedonum inter fecerunt.
Idem. Nolo singulos vestrum excitari.
Deniq; quæcunque adiectiua partitionem

Nominis.

10

significant, interrogandi casum possunt admittere.

Cic. de Senect. Multæ etiam istarum arborum mea manu sunt satæ.

Liu. Macedonū serè omnibus, & quibusdam Andriorum, vt manerent, persuasit.

Curt. Cū paucis amicorum ad Leonatum peruenit. Plin. Lanarum nigræ nullum colorem bibant.

SVPERLATIVA.

Si multa eiusdem generis cōparentur, vtendum est superlatiuo cū genitiuo plurali.

Cic. 5. Tusc. Theophrastus elegantissimus omnium Philosophorum & eruditissimus, non magnopere reprehenditur, cum tria genera dicit bonorum

Plin. Demosthenes summus oratorū Græ.

APPENDIX. J.

Tam superlatiua, quam partitiua etiam genitiuo singulari qui multitudinem significet coniunguntur.

Cic. pro Quinto. Habet aduersarium P. Quintius verbo Sext. Natus reuera

Bel. ma
Lib. 10
Lic. 8.
c. 28

Lib. 33
C. 5.

De constructione.

*huiusce ætatis homines disertissimos, ornatis-
tissimos nostræ ciuitatis.*

*Idem pro Rabir, Posth. Virum vnū totius
Græciæ facile doctissimum Platonem,
in maximis periculis, insidijsq; versatū
esse accepimus.*

*An quisquam Clodiæ gēntis cum Pom-
peio Magno conferendus est?*

APPENDIX II.

Tum Superlatiua nomina, tū partitiua, quæ
cum suis substantiuis casu cohærent, &
genere, & numero consentiunt.

Lib. 2. *Cic. de Nat. deor. Indus, qui est omnium
fluminum maximus, non aqua solum
agros lætificat, sed eos etiam conseruit.*

Lib. 18. C. 1. *Plin. Hordeum frugum omnium mollissimum
est. Pōponius Mela. Famam habet*

Lib. 2. C. 7. *Cereris templū Ethna præcipua montium
Quod si nullum sit substantiuū, cū genitiuus
quod attinet ad genus, consentiunt.*

*Liu. Sūmi, infimiq; Gabinorū Sext. Tar-
quiniū dono Deūm sibi misissū credent*

Quin

Nominis.

II

*Quint. equidē Ciceronem sequar nā is emi-
nentissimos Græcorum est sequutus,* Lib. 9.
C. 4.

*Plinius, sapientissima animalium esse
constat, quæ frugē vescantur.* Lib. 22.
C. 25.

*Idē, Quorū alia sunt candida, vt colūbis,
perdicibus, alia pallida, vt aquaticis &c.* Lib. 10.
C. 32.

APPENDIX. III.

Genitiuus tā superlatiui, quam partitiui in
ablatiuum cum præpositione, E, vel Ex,
vel De, mutari potest.

*Cic. pro Cluent. Ex his omnibus natu mi-
nimus. P. Saturninus in eadem sentē-
tia fuit. Idē pro Sext. Rosc. Audacissi-
mus ego ex omnibus? minimè.* Lib. 16.

*Idem ad Tironem. De tuis innumerabili-
bus in me officijs erit hoc gratissimū.* Phil. 2.
Decla.

*Idem in M. Antonium. Permitto, vt de
tribus Antonijs eligas, quæ velis. Quin
Timui, ne quem ex meis viderem.* 6.

Mutatur interdum genitiuus superlatiui in
accusatiuū cū præpositione, Inter, vel Ante.

Cicero por. S. Rosc. Rectum putabat pro

B 3 eorum

Nominis.

Aprili, Maio, Iunio pariunt.

GENITIIVS VEL DATIVVS post nomen,

Nomina, quæ similitudinem, aut dissimilitudinem significant, interrogandi, vel dandi casum exigunt.

Lib. 5.
Philip.
2.

Terent. in Eunuch. Domini similis, &c.

Cic. de Fini. Non video, cur non potuerit patri similis esse filius. Idē in M. Antonio. Antonius saturavit se sanguine dissimillimorū sui ciuium. Idem de Claris Orat. Nihil tam dissimile, quàm Cottæ Sulpitio.

Item Communis, Proprius.

Cic. de Sene. id quidē nō propriū senectutis est vitium, sed commune valetudinis.

Idē pro S. Rosc. Quid tā commune, quàm spiritus viuus, terra mortuis, mare fluctuantibus, littus eiectis?

Lib. 7.
C. 15.

Plin. Cesari propriū, & peculiare fit, præter supradicta, clementiæ insigne.

DATIVVS POST NOMEN.

Nomina, quibus Commodum Voluptas, Gratiæ

De constructione.

eorum se honestate pugnare, propter quod ipse honestissimus inter suos numerabatur.

Seneca, Ille Cræsus inter reges opulentissimus ad tormenta post terga vinculis manibus ductus est. Lib. 2. cotro.

Pomponius Mela. Gentem sui nominis aluit Boristhenes inter Scythiæ amnes amœnissimus. Lib. 2. C. 2.

Liu. Multitudini gratior fuit, quàm Patribus, longè ante alios acceptissimus militum animis. Ab. Vr. 1.

APPENDIX. IIII.

Superlatiua præter proprium casum, admittunt etiam casum suæ positionis.

Cic. de Claris oratoribus. Fuit Sextus Aelius iuris quidem ciuiliis omnium peritissimus. Omniū. superlatiui. iuris ciuiliis, Positiui casus est.

Admittunt & genitiuum partitionis more nominum, vnde formantur.

Plin. Plurimi piscium tribus mensibus, Lib. 9. C. 4.

De constructione.

Gratia, Favor, æqualitas, Fidelitas, & his contraria significantur, dativum possunt.

Vt, Consul salutaris, Perniciosus reipublicæ.

Iucundus, Molestus, Gratus, Inuisus, Propitius, Infestus civibus, Fidus, infidus impario; Par impar tanto oneri.

Cic. ad Cæcinnā. Erat meum consilium fidele Pompeio, tum salutare utriusque. Idem ad Att. O gratas tuas mihi, in quibus dāsq; literas.

Item verbalia in Bilis, vt Amabilis, Formidabilis, Optabilis.

Cic. in M. Anton. Pax, præsertim civilis, quāquam omnibus bonis, mihi tantum inprimis fuit optabilis.

Quædam præterea, quæ ex præpositione componuntur, vt Consciens, Consentaneus, Concolor, Confinis.

Tus. Mibi conscius sum nūquam meum in M. Antonio cupidum fuisse. Idem in M. Antonio.

Sulpitij mors consentanea vitæ fuit sanctissimè, honestissimè quæ acta,

DATIVVS, VEL ACCVSATI

Nominis.

nus cum præpositione, Ad, post nomen. Accommodatus, Appositus, Aprus, Idoneus, Habilis, Vtilis, Inutilis, Natus huic rei, vel ad hanc rem.

Cic. in Pisonē. Ille gurgis, atq; belluo natus abdomini suo, non laudi, atque gloria, omnes fortunis, multos fama, vita que priuauit

Idem de claris Orato. Gn. Pompeius vir ad omnia summa natus.

ACCVSATIVVS VEL

ablativus post nomen.

Adiectiua, quibus generalis dimensio significatur, accusatiuum, vel ablatiuū casum postulant, qui certā mensuram significet.

Liu. Fossam sex cubitis altam, duodecim latam cū duxisset: extra duplex vallū fossæ circumdedit.

Columela, Esto ager longus pedes mille & ducetos, latus pedes centū viginti.

ABLATIVVS

post nomen.

Extorris, nudus, dignus, contentus, inanis. Atque refertus, inops, locuples alienus, onustus,

Lib. 6.
Lib. 12.

Phil. 7.

Philip.
Cic. 2,
9.

Bel. ma
7.

Lib. 5.
C. 3.

Immunis, plenus, casus, diuesque, potesque.
 Tū fretus, vacuus, tū captus, præditus orbi.
 Indignus, liber, viduus sibi iure Latinum.
 Assumit casū, vt summo vir dignus honore

O P V S.

Opus nomen adiectivum accedente verbo
 substantiuo ablatiuo; postulat.

Terent. Andr. Nihil isthac opus est ar
 ad. hanc rem, quam paro.

Lib. 2. Cic. ad Att. Apud Terentiam gratia op
 est nobis, & tua autoritate.

Sepæ etiam cum substantiuis more adiecti
 uorum consentit, neque tamen in casu
 declinatur.

Lib. 12. Idem ad Curionem. Dux nobis & auto
 opus est.

Lib. 16. Idem ad Tironem. Is omnia pollicitus est
 quæ tibi opus essent.

Lib. 6. Idem ad Att. Dices numos mihi opus esse
 Bel. pū.
 10. ad apparatus triumphi. Liuius, Scipio
 ad comparanda ea, quæ opus erant, tempore
 habuit.

Adiectiua diuersitatis, & numeralia ordinis
 ablatiuum cum præpositione, A, vel, Ab
 admit

admittunt.

Cic. Certa cū illo, qui à te totus diuersus est

Idem ad Att. Navigationis labor alienus
 ab atate nostra.

Idem. Post autem conficta à Carneade,
 qui est quartus ab Arcesila.

Hirtius. Imperio, & potentia secundus à
 Rege.

Item, Securus, Liber, Vacuus, Parus, Nu
 dus, Inops, Orbs, Extorris.

Cic. in Verr. His quidem temporibus in
 omni orbe terrarum vacui, expertes,
 soluti, ac liberi fuerūt ab omni sump
 tu, molestia, munere.

Idem pro domo sua. Tam inops aut ego
 eram ab amicis? aut nuda. Resp. à
 magistratibus?

COMPARATIVA.

Comparatio vtinur cū ablatiuo, quādo vel
 plura diuersi generis comparantur.

Cic. in Catil. Luce sunt clariora nobis tua
 cōsilia. Curtius. Maiora sunt præmijs
 pericula

Acad.
 4.

Lib. 6:
 Aca. 4.

Bel. Ale
 4.

Lib. 4.

Lib. 7.

pericula.

Velcum duo eiusdem, aut diuersi generi conferuntur.

Cic. ad Octau. Quæ non posterior dacerbior priore? & quæ non insequens hora antecedente calamitosior populo Rom. illuxit?

Virtus multo pretiosior est auro.

APPENDIX. I.

Ablatiuus Comparatiui, intercedente conjunctione, Quàm, mutari potest in casu verbo congruentem.

Lib. 5.

Lib. 14.

Cic. Verr. Tu innocētior quàm Metellus. Idem ad Attic. Nemo vnquā, nec postior nec orator fuit, qui quemquam meliorem, quam se arbitraretur.

Bel. pu.

10.

Liu. Melior, certiorque est tuta pax, quam sperata victoria. Teren. in Phormion. Ego hominem calidiorem vidi neminem quàm Phormionem.

APPENDIX. II.

Comparatiua, quemadmodum & cetera adiectiua, cum partitionem ad significandum

genitiuum desiderant.

Liu. In hanc sententiam, vt discederetur, Ab. Vr. iuniores Patrum euincebant. 5.

Horatius in Arte. O maior iuuenum.

Auctores tamen sæpius ablatiuo vtuntur cū præpositione, E, vel, Ex.

Cic. Att. Antè scripta epistola ex duabus tuis, prior mihi legi cæpta est.

APPENDIX. III.

Præter suum casum admittunt comparatiua ablatiuum significantem excessum.

Hercules fuit procerior te cubito.

Curt. Turres denis pedibus, quàm murus, altiores sunt. Lib. 5.

Item casu suæ positionis, Cic. ad Plancū, Mihi nemo est amicior, nec iucundior, nec charior. Attico.

Denique hos ablatiuos, Opinione, Spe, Aequo, Iusto, Solito, Dicto.

Cicer. de Claris Orato. Opinione ego omnium maiorem cepi dolorem.

Cuius. Reate saxū visum volitare, sol ruere solito magis, sanguineoque similis. Bel. pu. 5.

ABLATIVVS SIGNIFICANS

De constructione.

laudem, vituperationem, partem
Pleraque adiectiua ablatiuum postulant si-
nificantem laudem, vituperationem, vel partem.

Q. Cicero de petitione consulatus. No-
erit difficile certamen cum ijs competi-
toribus, qui nequaquam sunt tam gen-
re insignes, quam vitijs nobiles.

Lib. 5. Cic. de Orat, Sunt quidam aut ita linguae
hesitates, aut ita voce absoni, aut illi
vultu, motuq; corporis vasci: & ag-
stes, vt etiam si ingenijs, aut an-
valeant, tamen in oratoru numerum
venire non possint.

Lib. 3. Idem in Verr. Ob ius dicendum M. Octavianum
Ligurum hominem ornatissimum loci
ordine, nomine, virtute, ingenio, corp-
is poscere pecuniam non dubitauit.

Bel. Ca-
tio Sall. Ex altera parte C. Anto. pedes
ager quod praelio adesse nequibat
Petreio Legato exercitum permittere

APPENDIX.

Ablatiuum Partis frequenter in accusati-
uum

Nomine.

uum mutant poetae.
Virg. Os, humerosque Deo similis. Enci. 1.

Hora. Excepto quod non simul esses, ca-
tera letus. Epist. 1.

Idem Historici, sed rarius. Bel. pu.

Lin. Phalarica est Saguntinis missile te-
lum, hastili oblongo, et caetera tereti,
praeter quam ad extremum. Lib. 3.
C. 5.

Pomp. Mela. Sarmata totum braccati cor-
pus, & nisi qua videt, ora etiam vestiti:

GENITIVVS POST
verbum.

Sum genitiuum petic, cum possessionem
significat.
Cic. ad Calium: Ita me Pompeij totum esse scis.
aut ad aliquid pertinere. Lib. 2

Idem in M. Anton. Cuiusuis hominis est
errare: nullius nisi insipientis, perse-
uerare in errore. Philip. 12.

Idem de Offic. Adolescentis est, maiores
natum vereri. Lib. 1.

ITEM HEC DVO IN-
terest, & refert.

cice.

De constructione.

Lib. 1. Cicero de finibus. Interest omnium recte
facere.

Libi. 2. Quintil. Plurimum refert compositionis
C4. qua quibus anteponas.

EXCEPTIO.

Interest tamen & refert, hos ablativos habent
Mea, tua, sua, nostra, vestra.

Cic. Tironi. Et tua, & mea, maximè interest,
te valere.

Terent. in Hecyra. Tua quod nihil refert,
percontrari desinas.

Cic. pro Cluē. Hic sua putat interesse, se
re ipsa, & gesto negotio, nō lege defendit.

Idem pro Syl. Vestra enim qui cū summa
elegantia, atq; integritate, vixistis, haec
maximè interest.

Cuia, vel cuius interest, perelegāter dicitur.

Cic. pro Valerio. Ea cedes si potissimum
crimini datur, detur ei, cuius interfuit,
non ei cuius nihil interfuit.

Phil. 1. Idem in M. Antonium. Quis enim est hoc
die, cuius interfuit istam legem manere?

Nominis.

17

Verbum, Est, pro ablativis, Mea, Tua, Sua,
Nostra, Vestra, habet Meum, Tuum, Suum,
Nostrum, Vestrum.

Cic. de Fin. Si memoria fortè defecerit, tuum est,
vt suggeras. Lib. 2.

Idem Cæcilia. Puto esse meū, quid sentiam,
exponere. Ovidius. Nulla mora est operi,
vestrum est dare, vincere nostrum. Lib. 6.
Fast. 4.

APPENDIX I.

Magnum, paruum, tantum, quantum, iunguntur
in genitivo cū verbis interest, & refert.

Cic. ad Tironem. Magni ad honorem nostrum
interest, quam primum me ad urbem venire. Lib. 16.

Idem Att. Per magni nostra interest, te esse Romæ. Lib. 2.
Lib. 11.

Idem ad Q. Frat. Parvi refert, abs te ipso
ius dici. Epist. ad Att. 8.

Pompeius Lentulo. Scio quanti Reipublice
interfit, omnes copias in vnum locum
primo quoque tempore convenire.

Cætera huiusmodi per aduerbiū adduntur.
Vt, plurimū interest: Maximè refert: Nihil

C inter-

Ver-

interest.

C.1. *Tusc. Theodori quidē nihil interest, humine, an sublimē putrescat.*Lib. 1 8. *Idem ad Luccium. Equidem ad nostram laudem non multū video interesse, sed ad properationem meam quiddam interest, non te expectare.*

Misereor, Satago, genitiuū casū asciscūt.

Lib. 4. *Cicer. Att. Qui misereri mei debent, non desinunt in videre.**Terent. Heaut. Clinia rerum suarum sum tagit.*

Misereor interdū dandi casum postulat,

Seneca. *Misereor tibi puella*Cont. Lib. 2. *Obluiscor, Recordor, Reminiscor, Memini pro recordor, tam genitiuum, tum accusatiuum postulant.*Cic. 3. *Tusc. Est proprium stultitiæ, alieni vitia cernere, obliuisci suorum.**Idem in M. Anto. Omnia obliuiscor, gratiam redeo.**Terent. in Eunuch. Faciam, ut mei semper**per memineras.**Cic. de Senect. Omnia, quæ curant senes, meminere.*

Memini, pro Mentionem facio, cū genitiuo, vel ablatiuo, & præpositione De, iungitur.

*Quintil. Neq; omninò huius rei meminit vsquam poeta. Idem. De quibus multi meminere.*Lib. 11.
Cap. 2.
ibidem.

DATI VVS POST VERBVM.

Sum modo datiuum vnum habet.

*Cic. Att. Sed nunciant, melius esse ei.**Terent. Adelp. Natura tu illi pater es, consilijs ego.*

Lib. 6.

Modo duos. *Cic. Att. Respondebo primum ostremæ tuæ paginæ, quæ mihi magnæ molestiæ fuit.*

Verbi, quæ Auxiliū, Adulationem, Cōmodū, Incōmodū, Fauorem, Studiū significāt, dandi casum postulant. vt Aduulior, Adulor, Commodo, Incommodo.

Fauco tibi, studeo Philosophiæ.

Cic. in Verr. Homini iam perditō, & colūm in laqueum inserenti subuenisti.

Lib. 6.

2. Idem

Idem de Orat. Cū ita balbus esset Demofthenes, vt eius ipsius artis, cui studeret, primam litteram non posset dicere, perfectam meditando, vt nemo planius locutus putaretur.

EXCEPTIO.

Incumbo cū ad studiū refertur, accusatiue cū præpositione In, postulat: vt incubo in studium philosophiæ, literarum, &c.

Lib. 2. *Cicer. de Orat. Quamobrē pergite, vt facitis, adolescentes: atque in id studium, in quo estis, incumbite.*

Lib. 6. *Idem ad Att. Nunc mi Attice tota mentis incubo in hanc curā: magna enim res est.*

Lib. 10. *Vel ad Idem ad Plancum. Mi Plance incumbo toto pectore ad laudem.*

Ora. 2. *Idem in Catil. Quare patres conscripti incumbite ad salutē Reipub. circumspicite omnes procellas, quæ impendent.*

APPENDIX.

Consulo tibi, hoc est: prospicio tibi, non, cōsilio filium do.

Cic. in Catil. Consulite vobis, prospicite patriæ.

patriæ.

Consulo te: id est, consilium à te peto.

Cic. in Verr. Nunc ego iudices iam vos cōsulo, quid mihi faciendum putetis: id enim consilij mihi profecto taciti dabitur, quod egomet mihi necessario capiedum intelligo.

Orat. 4.

Lib. 2.

Datio i rem aduerent composita ex verbo Sum, & quæ Obsequiū, Obedientiam, Submissionem, Repugnantiam significat: vt Profū, Obsequor, Obtempo, Seruio, Repugno tibi.

Cic. de Offic. Contemnitur ij, qui nec sibi, nec alteri prosunt (vt dicitur) in quibus nullus labor, nulla industria, nulla cura est.

Idem pro Syl. Ego vero quibus ornamentis aduersor tuis? aut cui dignitati vestrae repugno?

Dati præterea casum desiderant, quæ euentum significant, vt Accidit, Ca lit, Cōtingit, Euenit, Obuenit, Obtingit.

Cic. ad Q. Frat. Ate mihi omnia semper bene.

Lib. 1.

De constructione

honestæ & iucunda ceciderunt.

Lib. 4. Idem in Verr. Sorte prouincia Sicilia Verris obuēnit.

Lib. 1. Idem de Offi. Quod cuiq; abtigit, id quicquid teneat.

Item, Libet, Licet, Liquet, Expedit, & quæ sunt generis eiusdem.

Teren. Adelpb. Facite, quod uobis libet.

Lib. 2. Cec. de Or. Si tibi id minus libebit, non uirgebo.

Lib. 7. Idem in Verr. Nō mihi idē licet, quod in quibus nobili genere nati sunt.

Lib. 4. Idem Acad. Si habes quod tibi liquet, neque respondes, superbis.

Multa denique ex uerbis neutris, & præpositionibus Ad, Con, In, Inter. Ob, Præ, ut Assurgo, Consentio, Immineo, Interchrymo, Interuenio, Obuersor, Præceco, Succumbo.

Cic. pro Sex. Mibi ante oculos obseruata reipubl. dignitas.

Idem in Sal. Ego meis maioribus uirtutibus mea præluxi

Verbi.

Idem Bru. Te obsecro, ut in perpetuum remp. dominatu regio liberes: ut principis consentiant exitus. Lib. 22.

DATIVVS VEL ACCVSATIVVS post uerbum,

Antecedo. Anteco, Antefeo, Anteuerto, Antendo, Præsto, Præcurio, Præco, Prætor.

Incessit, Illudo, dandi, uel accusandi casum admittunt.

Cic. de Fi. Virtus tantum præstat ceteris rebus, ut dici uix possit. Lib. 4.

Liui. Robore nauium, & uirtute militum Romani Rhodios præstabant. Bel. ma:

INTERDICO.

Interdico singulare est, nam præter datiuum, ablatiuum habet.

Casar. Postea quā in uulgus militum relatum est, quā arrogantiā in colloquio Arionistis usus omni Gallia Romanis interdixisset, multo maior alacritas, studiumque pugnandi maius exercitui iniectum est.

Item accusatiuum.

Bel. ma *Liui. Fœminis duntaxat vsum purpurae interdicens*

ABLATIVVS POST VERBVM

Sum, ablatiuum petit significantem laudem vel vituperationem.

Lib. 8. *Cic. Lentulo. Tu fac animo forti magnos.*

Idem post reditum ad Quirites. Bona valetudo incundior est eius, qui è gravi morbo recreati sunt: quàm qui nunquam egro corpore fuerunt.

Idem contra Rullum. Quem vestrum tardus ingenio fore putauit?

Idem in Bruto. Summo iste quidem ingenio dicitur fuisse.

APPENDIX.

Sum interdum genitiuum habet, etiam cum laus vel vituperatio significatur.

Cic. pro Sestio. Nimum metimidum nullius animi, nullius cõsilij fuisse cõfiteor.

Idẽ ad Octau. Antonius vir maximi animi, vti nã etiã sapientis cõsilij fuisset.

Plin.

Plinius ad Clementem. Erat puer acris ingenij, sed ambiguus.

ABLATIVVS,

His Egeo, Indigeo, Careo, Vaco, Visito, Vescor.

Viuo, Superfedeo, Potior, Delector, Abundo.

Mano, Redundo, Fluo, Scateo, Fruor, atq; Laboro.

Glorior, Oblector, Lator, quibus addito Nitor.

Consto, Pluit, Valeo, Possum, Sto, Fungor, & Vtor.

Quem Graij ignorat casu, tribuere Latini.

Cic. Q. Frat. Incredible est mi frater,

quàm egeam tempore.

Idem Offic. 1. Nihil honestum esse potest,

quod iusticia vacat,

Plin. Pars quaedam Aethiopum locustis

tantum viuit fumo & sale duratis.

Cic. pro Sext. Rosc. Commoda, quibus

vtimur, lucemquẽ qua fruimur, spiritumquẽ, quem ducimus, à Deo nobis dari, atque impartiri videmus.

C 3

Liui.

Lib. 9.

Lib. 6.
C. 306

Ab Vr. i. *Liu. Nunciatum est Regi, Patribusq[ue] in monte Albano lapidibus pluisse.*

Lib. 6. C. i. *QVIBVS AD DE PERICLITOR[um]. Quintil. Si aut statu periclitari, aut op[er]atione litigator videtur.*

APPENDIX .I.

Egeo, Indigeo, Potior: etiam casum interrogandi admittunt.

Lib. 9. *Cic. Att. Ego consilij, quod optimum factu ridebitur, facies.*

Philip. 6. *Idem in Anton. Hoc bellum indiget celsioritatis.*

Lib. 1. *Idem Lent. Otium nobis exoptandum est, quod ij, qui potiuntur rerum, praestituri videntur.*

APPENDIX .II.

Potior, Vescor, Fungor, Plait, non recusandi accusandi calum.

Cic. Tusc. i. Ego doleam, si ad decem milia annorum gentem aliquam vobis nostram potituram putem?

Lib. 10. C. 5. *Plin. Aues nonnullae vescuntur ea, quae*

rapuere pedibus.

Terent. Adelph. neque boni.

Mique liberalis functus officium est viri.

Liu. In area Vulcani, & Concordiae sanguinem pluit. Lib. 2. dec. 5.

APPENDIX .III.

Neutra saepe ablatiuum admittunt significantem partem.

Cic. de Orat. Equidem, & in vobis animaduvertere soleo, & in me ipso sepiissime experio, vt ex albescam in principijs dicendi, & tota mente atque omnibus artibus contremiscam. Lib. 2.

Idem ad Quint. Frat. Si tibi bellum aliquod magnum, & periculosum administranti prorrogatum imperium viderem, tremere animo. Lib. 1.

Hoc genere loquendi frequentius vtuntur poetae: ablatiuum etiam in accusatiuum mutare consueuerunt.

Horat. animoque & corpore Epist. 1. torpet.

Idem.

De constructione.

Serm. 7. Idem. tremis ossa pauore.
Saty. 7. Virg. Stare loco nescit, micat auribus, &
Georg. 6. tremit artus.

DE CONSTRUCTIONE

verbi actiui.

Verbum Actiuum, vel potius Accusatiuum verbum, cuiuscunque id demum positionis sit, post se accusandi casum postulat.

Vt Deum cole. Imitare diuos. Amplectere virtutem.

Noui animi tui moderationem.

Non decet ingenuū puerū scurrilis iocundus.

Heu quā miseram vitam viuunt avarii.

Cic. ad Att. Ingrati animi crimen horreo.

Idem ad eundem. Amariorem me senectus fecit, stomachor omnia.

APPENDIX.

Hæc tria postrema, & similia tātisper actiuo censentur, dum accusandi casum sibi vendicant.

GENITIVVS PRAETER

accusatiuum.

Verbi

Verbi.

Verba, Accusandi, Absoluendi, Damnandi, potissimū Accuso, Accerso vel Arcesso, Arguo, Alligo, Astringo, Coarguo, defero, Inculo, Insimulo, Postulo, Absoluo, Damno, Cōdemo, Cōvinco. præter accusatiuum, genitiuū admittunt, qui pœnam, crimē uereturum, aut incertū significet.

Cic. pro Caio Rab. An non intelligis primum, quos homines, & quales viros mortuos summi sceleris arguas?

Auctor ad Herennium. Caius Cœlius iudex absoluit iniuriarum eum, qui Luciuū poetam in scena nominatim læserat.

Idem; maiores nostri, si quam unius peccati mulierem damnabant, simplici iudicio multorum maleficiorum conuictam putabant.

Cic. pro Caio Rabirio. Ciuem Romanum capitis condemnare cogit.

Terent. Eun. Hic furti se alligat.

Plautus Pœnul. Homo furti se astringit.

APPENDIX .I.

Geni-

Lib. 9.

Lib. 14.

Lib. 2.

Lib. 4.

De constructione.

Genitiuus, Criminis, maximè cū his verbis
Accuso, Arguo, Defero, Postulo, Appello,
Abfoluo, Damno, Condemno in
ablatiuum, com præpositione, De, mutari
potest.

Lib. 1.

*Cic. Att. Non committam posthac, ut me
accusare de epistolarū negligētia possis.*

Bel. p. 6.

Lin. Blaetius de prodicione Dasium apellabat.

EXCEPTIO.

Hoc tamen nomen, Crimen, ablatiuo sine
præpositione effertur.

Lib. 2.

*Cic. Curioni. Si iniquus es in me iudex, co-
demnabo eodem ego te crimine.*

Dicimus etiam, Capite aliquem damna-
re, punire, plectere.

Lib. 14.
C. 1.

*Autor ad Heren. Eum vos iurati capite
damnastis. Suetonius in Othone. Au-
sus est milites quosdam capite punire.*

Pande.
48.

*Marcellus. Capite plecti debent, vel in se-
lam de portari.*

APPENDIX. II.

Abfoluo, Libero, Alligo, Astringo, Multo,
Obligo, Obstringo, quemadmodum fu-
apte natura ablatiuum petant, ita et
ablatiuo

Verbi actiui,

ablatiuum significantem pœnam, crimē
ve sine præpositione admittunt.

*Lin. Ego me, & si peccato absoluo, suppli-
cio non libero.*

Ab Vr.
I.

*Cic. de Orat. Vitia hominū, atq; fraudes,
damnis ignominijs, vinculis, verbera-
bus, exilijs, morte multantur.*

Lib. 1.

Admoneo, Commoneo, Comonefacio, ge-
nitiuum habent cum accusatiuuo.

*Quintil. Grammaticos sui officij commo-
nemus.*

Lib. 4.

*Autor ad Herenn. Cū ipse te veteris ami-
citiæ commonefaceret commous es?*

Lib. 1.
C. 1.

tem, Miseret, Miseret cit, Piget, Pœnitet,
Pudet, Tædet.

*Plautus Trinum. Miseret te aliorum, tu
te nec miseret, nec pudet.*

*Terent. Heaut. inopis nunc te mise-
rescat mei.*

*Cic. pro. Planco Vide quam me verbi tui
pœniteat.*

*Terent. Adelp. Fratris me quidem pudet,
pigetq.*

pigetq̄.

Cic. in Pisonem. Crasse pudet me tui.

Idem Att. Quid quæris? tædet omnes nos

Lib. 1.

vitæ.

VERBA AESTIMANDI.

Verba aestimandi, præsertim Aestimo, Duco
 Facio, Habeo, Pendo, Puto, præter accu-
 sativum hos ferè genitiuos assumunt
 magni, maximi, pluris, plurimi, parvi, me-
 noris, minimi, tanti, tantidem, quanti
 quanticunque.

Lib. 8.

Cic. Att. Ego pro Pompeio libenter emere
 possum, facio pluris omnium hominum
 neminem.

Terent. Andr. Merito te semper maxime
 feci Chreme.

Idem Heaut. Tu illum, nunquã ostendisti,
 quanti penderes.

APPENDIX .I.

Dicimus etiam, Magno, permagno, parvo
 & magno pretio aestimare.

Lib. 2.

Cic. de Fin. Næ ego istam gloriosam, ma-
 morabilemque virtutem non magno
 aestimandam putem.

Idem

Idem Verr. Tu ista permagno aestimas?

Lib. 3.

Valer. Max. Magno ubique pretio vir-
 tus aestimatur.

Lib. 5.

Senec. Nisi fortè paruo te aestimas.

De bea

APPENDIX. II.

nes 1.

Nanci, flocci, pili, aphis, ceruntij, nihili, cum
 verbo Facio iunguntur.

Cic. de Fin. Eum nihili facit.

Lib. 2.

Dicimus etiam Tuas minas huius nõ fa-
 cio. Flocci, nihili tuas fortunas pendo.

Non aphis, non flocci te aestimo.

Pro nihilo habeo, puto, duco diuitias om-
 nes præ virtute.

Non nihilo bonam valetudinem aestimo.

APPENDIX. III.

Sum, pro aestimor, genitiuos magni, maxi-
 mi, pluris, plurimi, cæterosq; admittit.

Cic. pro Sest. Quis Carthaginensium pluris
 fuit Annibale, consilio, virtute, rebus
 gestis?

Idem ad Cassium. Magni erunt mihi tuæ
 literæ.

Lib. 13.

SINGVLARIA.

D

Aequi,

Aequi, boniq; , vel æqui bonifacio, Boni consulo, singularia sunt.

Terent. Heaut. equidem istuc Chremes æqui, bonique facio.

Lib. 7. Cic. ad Att. Tranquillissimus animus meus totum istuc æqui boni facit.

Epist. Seneca. Hanc coqui, ac pictoris moram boni consulo.

De Beo nc, 1. Idem. Hoc munus rogo, qualecunque est boni consulas.

DATIVVS CVM accusatio.

Verba dandi, reddendi, committendi, promittendi, declarandi, anteponendi, postponendi præter accusatiuum, datiuum exigunt.

Philip. Cic. pro Planc. Salutem tibi ijdem dant possunt, qui mihi reddiderunt.

Terent. Andr. Facile omnes cum valeamus recta consilia ægrotis damus.

Lib. 1. Idem Eunuc. Ego me tuæ commendo, et committo fidei.

Cic. in Ant. Græcia tendit dexteram

Italia;

Italia, suumq; ei præsidium pollicetur.

Idem Att. Meas cogitationes explicavi tibi superioribus literis.

Idem in part. Ista tua studia vel maximis meis occupationibus anteferrè libenter.

Plin. Cyrenaica regio loton suæ postposita fuit paliuro.

Lib. 12 c. 19.

APPENDIX .I.

Verbum Mutuo, non est huius loci: non enim dicimus, Mutuavi tibi pecunias; Mutuavi tibi centum nummos; Sed, dedi tibi pecunias mutuas, dedisti mihi mutuos centum nummos, dedisti mihi mutuam frumentum.

Cic. Atti. Egeo rebus omnibus, quod is quoque in angustijs est, qui cum sumus, cui magnam dedimus pecuniam mutuam.

Lib. 11

Terent. Heaut. Huic drachmarum argenti mille dederat mutuam.

APPENDIX .II.

Alia præterea sunt huius ordinis: ut, Facio tibi iniuriam. Facio tibi fidem.

Ego vobis maximas gratias. Interdixisti nobis usum purpuræ.

Minor, minor tibi mortem, tormenta.

Mitto tibi, & ad te literas.

Lib. 5. *Vatinius ad Cicer. Omnia mihi dura*Lib. 4. *peras. Sulpitius ad eundem. Ea tibi
tibi subijce, quæ alijs tute præcipi
soles.*Lib. 13. *Cic. Att. Tu quod ipse tibi suaseris,
mibi per suasum putato.*Lib. 4. *Idē ad eundē. Hoc velim tibi penitus
suadeas.*Lib. 10. *Ad eundē. Te tibi persuadere volo,
neminem esse te chariorem.*

APPENDIX .III.

Multa denique cōposita ex actiuis, & præ
positione Ad, In, Ob, Præ, Sub: præ
datiuū etiā accusandi calum postulat.Lib. 3. *Cic. Att. Inimici mei mea mihi, non
ipsum ademerunt.*Lib. 10. *Idem ad eundem. Vereor ne Pōpeio qu
oneris imponam.*Philip. *Idem in Anton. Antonius ignobilitatē
objicit C. Cæsaris filio.**Idem de vniuersitate. Præfecit. De**Animum, vt dominū, & imperatorem
obedienti corpori,**de pro Muræna. Nolite mihi subtrahere
vicarium meæ diligentia.*

APPENDIX .IIII.

*Habeo tibi fidem, id est, credo, vñtatissimū
elegantissimū quē est.**Adhabeo tibi fidem, in eadem re, dubium
controuersum est.*

GEMINI DATIVI

præter accusatiuum

*sūt, quibꝯ geminus datiuus præter accusa
tiuum apponitur. Do tibi hoc laudi, vi
tio, culpæ, crimini, pignori, cœnori.**Vertis id mihi vitio, stultitiæ.**Ducis honori, gloriæ, laudi, vitio, damno.**pro Sext. Ros. Profec̄to te intelli**ges inopia criminū summam laudem**Sex. Rosc. vitio & culpæ dedisse.**Plau. Epidico. Quis erit, vitio qui id non**vertat tibi?**erent. Adelpb. tu nunc tibi.**laudi ducis, quod tunc fecisti inopia.*GEMINVS ACCVSATIVVS
post verbum.

D; Monco,

Moneo, Doceo, cum compositis: Ita

Magito, Posco, Reposco.

Rogo, Interrogo, Celo, duos accusatos
casus admittunt.

Lib. 14 Cic. Att. Id ipsum quod me mones, quod
triduo antè ad eum scripseram.

Lib. 9. Idem ad eundem. Illud me præclare ab
mones, quum illum videro, ne nimis
indulgèter, & cum gravitate potius
loquar.

Idem ad Trebatium. Silij causam te docuit

Lib. 2. Idem ad Q. Frat. Hoc te ita rogo, ut
maiore studio rogare non possim.

APPENDIX.

Moneo, Admoneo, Commoneo, Doceo,
Edoceo, Erudio te de hac re, id est, com-
monefacio, certior em facio.

Lib. 11 Cic. Att. Extremum est, quod te orem,
cum Carnillo communices, ut Teren-
tiam moneatis de testamento.

Catil. Sal. Senatium edocet de itinere hostium

Lib. 2. Cic. ad Calium. Obuiam mihi, velim, sus-
tualiter e, quæ me erudiant de omni-

repub

repub.

Interrogo, Celo eandem præpositionem
admittunt.

Idem in part. Sic ego te vicissim iisdem Lib. 7.
rebus interrogem.

Idem ad Treba. Bassus noster me de hoc
libro celavit.

Celo etiã dativo gaudet, maximè vocis
passiva.

Terent. Phorm. Si hoc celetur patri, in me-
tu sum.

ABLATIVVS PRÆTER
acusatiuum.

Induo, Insterno, Vestio, Exno, Calceo
Cingo, & his similia ablativum præter
acusatiuum sibi adsciscunt.

Cic. de nat. Deor. Oculos natura membra Lib. 3.
nis tenuissimis vestiuit & sepsit.

Ibidem. Diligètius urbem religione, quã
ipsis mœnibus cingitis. bib. 3.

Item Implendi verba, Onerandi, Liberandi,
& his contraria.

Cic. de Vniuers. Cum cõstituisset Deus
donis omnibus explere mundũ, mali

De constructione

nihil admiscere.

Post. 2. Idem in Anton. Omnibus eū contumeliosè onerasti.

Cib. 6. Idē in Verr. Apolliniū omni argēto spoliasti.
Orat. 1.

Idē in Catil. Magno me metu liberabimur dummodo inter me, atque te murus inter sit.

Lib. 2. Idem de Offic. Nunquid se obstringit scelere, si quis tyrannum occidit?
Multa præterea priuandi.

Lib. 9. Cic. Att. Aegritudo me somno priuauit.
Terent. Phorm. Emunxi argento senectutem.

ABLATIVVS QVAM

præpositione A, vel Ab, præter accusatiuū

Verba Petendi, Percontandi, præter accusatiuū fere ablatiuū cum præpositione A, vel Ab, postulant: vt Posco, Reposco, Flagito, Eflagito, Postulo, Deprecor, Peto, Contendo, Exigo, Percontor, Quæro, Sciscitor.

Lib. 1. Cic. in Verr. Nihil est, quod minus ferendum sit, quàm rationē ab altero vitæ

reposito

De constructione

reposcere eū, qui non possit suæ reddere.

Idem Figulo. Quid acta vita, quid studia tua à te flagitent, videbis.

Idē de Orat. Quò Facilius id à te exigā, quod peto; nihil tibi à me postulanti recusabo.

Idem pro Sylla. Quàm multorū hic vitā est à L. Sylla deprecatus?

Quæro, percontor, sciscitor à te, vel ex te.
Cic. in Vatinius. Quæro illud etiā ex te, quod priuatus admisisti.

Idem de nat. Deor. Epicuri ex Velleio sciscitabar sententiam.

Autor ad Herē. Ab aduersarijs percōtatur accusator, quid futurum sit.

Multa præterea verba auferendi, remouēdi, abstinendi, accipiendi, præter accusatiuū præpositione, A, vel ab, admittunt.

Cic. Pro domo sua. Clodius pecunias consulares à senatu abstulit.

Idem pro Milone. Ego Clodij furorem à ceruicibus nostris repuli.

Lib. 4.

Lbi. 2.

Lib. 1.

Lib. 1.

Lib. 2. Cic. de Finib. *Abstinet se ab iniuria.*
Cic. *Præclarum à maioribus morè accepimus.*

Eeceneror, abs te pecuniam.

Cic. 2. *Tusc. A viris virtus est nomē mutata.*

Intelligendi verba præpositionem, Ex, ut capiunt: quæ interdū imitantur nō nulla ex ijs, quæ modo cōmemorauimus.

Lib. 2. Cic. *Calio. Ea certissima putabo, quæ ex te cognoro.*

Idē de senect. *Poma ex arboribus, si cuncta sunt vi auelluntur: si matura cocta, decidunt.*

VARIA CONSTRUCTIO.

Quædam modò datiuum, modò ablatiuum cum præpositione habent, præter accusatiuum: ut Furor, Surripio, Eripio, Aufero,

Cic. *Att. Si ego tuū ante legissem furatum me abs te esse diceres.*

Lib. 8.

Plin. *Nemo furatur alteri.*

Lib. 2. *Iaduo, dono, impertio, aspargo datiuum vel ablatiuum sine præpositione habent.*

Cic. *pro Sext. Rosc. Nō pauca suis adiutoribus largè effuseque donabat.*

Idem *pro Cornel. Eū Pompeius ciuitate donauit.*

VERBUM PASSIuum.

Verbum passiuum ablatiuum cum præpositione A, vel Ab, postulat post se, qui ex nominatiuo verbi actiui fit.

Cic. *d. nat. Deor. Nilil est virtute amabilius, quam qui adeptus est, vbicunque erit gentium, à nobis diligetur.* Lib. 6.

Idem *ad Cæciliam. Liber tuus et lectus est, & legitur à me diligenter, & custoditur diligentissimè.* Lib. 6:

Idē *Att. An tu existimas ab vlllo malle me legi, probarique, quàm à te?* Lib. 3.

VERBA PASSIVA, QUAE

tempora sine personis habet, hoc est, præcipuis personis prima, & secunda.

Sunt verba passiuua, quæ tertia persona cōtenta sunt, hæc præcedit nominatiuus, si actiua sequatur accusatiuus.

Et *Dormio totam hyemem.*

Martialis. Tota mihi dormitur hyems. Lib. 13.

Nunc tertiam viuo etatem.

Meta.
12.

Ouidius. nunc tertia viuitur etas.

Quod si in aēliuis lateat accusatiuus, latebit etiam in passiuis nominatiuus.

Bel, g.

Casar. Nostri milites amplius quatuor horas fortissimè pugnauerūt. A nostris militib' amplius horis quatuor fortissimè pugnatum est.

Interdum vterque casus apparet.

Plaut. in Pseudolo. Priusquam istam pugnam pugnabo, ego etiam prius dabam aliam pugnam.

Cic. pro Murana. Ex omnibus pugnis, quæ sunt innumerabiles, vel acerrima mihi videtur illa, quæ cum rege commissa est, & summa contentione pugnata.

Sallu. in Iugurt. Quæ negotia multo magis, quàm præliū malè pugnatum à suis regem terrebat.

Post se ablatiuū singularis, vel pluralis meri cū præpositione A, vel Ab, exiguit.

Cic.

Cic. ad Appium. Nihil est à me in seruitū temporis causa. Lib. 6.

Idem Lentulo. Eius orationi vehementer ab omnibus reclamatum est. Lib. 10.

Hic casus sepe numero tacetur. Apud Prif. 8.
Plaut. in Pseudolo. Quid agitur? P. statur hic ad hunc modum.

Idem in Persa. Quid agitur? viuitur.

VERBA COMMVNIA.

Verba communia, passiuæ significatione passiuorum more sextū casum interdum admittunt.

Cic. ad Nepotem. Hoc restiterat etiam, ut à teficlis aggrediretur donis.

Idem de Senect. Mirari se non modo diligētiam sed etiam solertiam eius, à quo essent illa dimensa, & descripta.

Varro. Ab amicis hortaretur. Apud Prif. 8.

Liū. Omnis ora maritima ab Achæis depopulata erat. Lib. 7.

Idē. Amicū ab ipso per tot casus experitum. Seneca. Infirmiores à validioribus. De. 4. Lib. 5.

bantur.

De. 5. Valerius Flaccus. Saevitiaq; eorum ab
Episto. omnibus abomiāretur.

19. Apud Hirtius. Caius interim Virgilius post
Pris. 8. quā terra, mariq; clausus se nihil pro
De bel. ficere intellexit, Regem vagū a suis
Afrī, desertum, ab omnibus aspernari.

Nonnunquā datiuū pro ablativo habent.

Terent. Phorm. Meditata sunt mihi
omnia mea incommoda.

ADMONITO.

Tyrones maximē præsenti tēpore, & Im-
perfecto, à verbis communibus signi-
ficatione passiva, quo ad eius fieri po-
terit, abstinebunt.

Hæc enim testimonia non tan eorū causa
quām in Veteranorum gratiam allati
sunt: quibus, pro sua prudentia & en-
ditione, an sit utendum, iudicabunt.

NEVTRA PASSIVA.

Vapulo, Vaneo, Erō, ut passivē significat,
ita passivorum more cōstruuntur,

Malo à parentibus vapulare, quam asse-
tatoribus aures patefacere.

Cic. ad Tironem. Quantam diligentiam

in valetudinem tuā contuleris, tanti
me fieri à te indicabo.

Quintil. Fabricius respondit. A ciue se
spoliari malle, quām ab hoste venire.

APPEDIX.

Fioelegantè cum ablativo iungitur sine
præpositione, sed alia significatione.

Ter. And. Nūc primū audio, quid illo
factū sit.

Ibidem, quid me fiet.

Ibidem Heaut. Tu fortasse, quid me fiat,
parui pendis.

Cic. ad Terent. Quid puero misero fiet?

Ibidem. Quid Tulliola mea fiet?

Participium, Futurus, eodem sensu eundē
casam postulat.

Terent. Heaut. Quid me futurū censes?

Et cum Dativis:

Cic. in Anto. Vide quaeso Antoni, quid
tibi futurum sit.

COMMVNES OMNIUM
verborum constructiones.

hactenus de propria, atque priuata ver-
borū constructione dictū sit. Deinceps
de

Lib. 12
c. 10.

Lib. 14

Phillip.
2.

Lib. 16

de cōmuni omnibus dicēdum erit.

GENITIVVS COMMVNIS.

Propria pagorum, castellorum, urbium primæ, vel secūdæ declinationis ponitur in genitio, post quoduis verbū, interrogatio fiat per aduerbium, Vt

Lib. 4

Cic. Att. Aegnatius Romæ est.

Lib. 2.

Idē ad Q. Fr. Accepiliteras tuas datæ

Placētia:

Lib. 26

Idem Att. Veteranos, quiq; Casilini, Calatia sunt, perduxit ad suam sententiam.

Propria, sequuntur appellatiua quatuor

Humi, Belli, Militiæ. Domi: quoū potestremo adiungi possunt adiectiua, Meæ, Tuæ, Sux, Nostræ, Vestræ, Alienæ.

Cic. Tusc. 5. Theodori nihil refert, bumo ne, an sublime putrescat.

Lib. 2.

Idē de Offic. Quibuscumq; redus vel bellis vel domi potero, rempublicam augere

In Cat.

Sallu. Domi, militiæ quæ boni moribus colebatur.

Lib. 4.

Cic. ad Marcellum. Nonne maioris periculo domi tuæ esse, quam cum

periculo alienæ.

Propria tamē fuerint tertix declinationis, vel pluralis numeri, sexto casu utēdum est.

Cic. de Diuinat. Babylone paucis post diebus Alexander est mortuus

de Tironi. Si statim nauiges, nos Leucade consequere.

Idem Sulpitio. Commendo tibi maiorem in motū domū eius, quæ est Sicyone.

Idem Att. Malo cum timore domi esse, quam sine timore Athenis tuis.

Idē ad eundē. Lentulū nostrū scis Pudentolis esse.

Idem pro Corneli. Vnum obijcitur, natū esse Gadibus, quod nemo negat.

APPENDIX.

Datiuo Ruri, vel ablatiuo Rure, utimur, cum huius est loci.

Plat. Bachid. Si illi sunt virgæ ruri, at mihi tergum domi est.

Idem. Morientem rure eo ipso die sepeliri se, iussisse ferunt.

Lib. 8.

De. 4

Si verò per aduerbiũ Quò, fiat interrogatio accusandi casu efferuntur, cuiuscumque sint declinationis ac numeri: at.

Quò is? Romã, Brundisium, Carthagennũ, Athenas, Delphos, Gades, Rus Domum.

Lib. 14 Cic. Att. Epistolas Catinã, Tauronennũ, Syracusas cõmodius mittere poterat.

Lib. 7. Plinius. Sueffam Pomitiã illa tẽpestas florentissimam deportata est.

Teret. Heaut. Domũ reuertor meffum.
Idem Eun. Rus ibo.

Cic. pro Archia. Eũ domũ suã receperat.
Si per vnde vel Quã, fiat interrogatio ablatiuo vtremur.

Vnde redis? Roma, Carthagine, Albinis, Delphis, Gadibus, Rure, Domum.

Quã iter fecisti? Roma, Brũdusio, &c.

Lib. 5. Cic. Att. Accepi Roma sine tua epistola fasciculum literarum.

Lib. 16 Idem Att. Hac super re scribam ad te Rhegio.

Terent. Eun. Video rure redeuntẽ senẽ.

Cic. ad Att. Iter Loadicea faciebã, cum has literas dabam in castra.

APPENDIX.

Propria sæpè præpositione accipiunt, maxime si quaestio sit per Vnde, aut Quò.

Cic. Att. A Brũdusio nulla adhuc fama venerat.

Idẽ ad eundẽ. Nauis, & in Caieta parata est nobis, & Brundusij.

Idem de Senect. Adolefcentulus miles profectus sum ad Capuam.

Lin. Interim ab Roma legatos venisse nuntiatũ est.

Caesar. Cũ plures præterea naues lõgas in Hispali faciendas curauit.

Plinius ad Calestrium. Procor sul provinciam Baticam per Ticinum est petiturus.

Nomina insularum, regionũ, provinciarũ ceterorum denique locorũ præpositionem ferè desiderant.

Cic. in Verr. Ex Sicilia in Africam

Lib. 54

Lib. 9.

Lib. 8.

Bel. pu.

Bel. cin

2.

Lib. 7.

Lib. 4.

gradus imperij factus est. Romanus
Idem Att. Promitto tibi, si valebit, re-
gulā illum nullā in Italia relicturū.

Lib. 9. Idem ad eūdem. Nouis Quintil. veni
Puteolanum.

Lib. 14 Idem ad eundem. Ego in Tusculano
Lib. 13 expecto.

APPENDIX. I.

Proprijs maiorum locorum interdum de-
trahitur præpositio, præcipue à poem
& historicis.

Aenci. Virg. Ibitis Italiam, portusq; intrat
I. licebit. Liu. Ingressi rursus iter po-
Bel. M. Cherfoneffū, Helleffōtū perueniū

7. Tacitus Germanicus Aegyptum pro
Lib. 2. ficiscitur.
Ibidem
Lib. 4. Idem. Germanicus Aegypto remeans.
c. 1. Vale Max. M. Bibulus duos egregia in-
dolis filios suos à Gabinianis mi-
tibus Aegypti occisos cognouit.

Bel. Ci. Caesar. Caesar cum audisset Pompeium
Cypri visum, &c.

Sicer pro Domo sua. M. Cato inuisus,
quasi per beneficiū Cyprū relegatur.

APPENDIX II.

Certa appellatiua ablatiuo sine præposi-
tione elegāter efferūtur, quæ alioquin
accusatiuo cum præpositione, Per, ef-
ferenda essent.

Cic. Att. Nūc iter cōficiēbamus aestuosa
& puluerulenta via.

Lib. 5.

Idem in Verr. Multa mihi à C. Verre in
silia terra, mariq; facta sunt.

Lib. 2.

Idem pro Planco. Iter à Vrbone Brun-
dusum terra petere contendi.

Vagandi verbum hanc in primis elegan-
tiam sibi vendicat.

Idem in M. Anton. Nunc tota Asia va-
gatur, volitat vt Rex.

Philip.
10.
Lib. 14

Idem ad Att. Quem quidē ego spero iam
tuto vel solum tota Vrbe vagari posse

Idē pro Fonteio. Hi cōtra vagatur lati,
atq; erecti passim toto foro.

DAVIYVS COMMVNIS.

Quoduis verbum admittit datiuum eius
personæ, in cuius gratiam, commoū,

vel incommodum aliquid fit.

Plaut. Milit. Tibi aras, tibi occas, tibi seris, tibi eidem metis.

Lib. 2. Cic. Att. Libros tuos caue cuiquam tradas nobis eos, quemadmodum scribis, cōseruas

Ab Vr. 2. Liu. Magno illi ea cunctatio stetit.
A C C V S A T I V V S
communis temporis.

Tēpus accusatiuo vel ablatiuo casu efficitur, si per Quamdiu, fiat interrogatio.

Vt, Quādiu regnavit Romulus? Septem

& triginta regnavit ānos, vel ān

Ab Vr. Liu. Romulus septem & triginta regnavit annos.

Ii Cali: 6. 59. Suetonius. Vixit annis viginti novē, imp

peravit triennio, & decem mensibus, diebusq; octo.

Si n verò per Quādo fiat, ablatiuo utentur.

Quando datū est tibi hoc negotium? dicitur superiore.

Cic. de Aruspicum resp. Negotium magistratibus est datū, anno superiore.

Idem.

Idem. s. Tusc. Heroicis etiam ietatibus
Ulyssē, & Nestorē accepimus & fuisse,
& habitos esse sapientes.

A C C V S A T I V V S
communis spatij.

Quis verbo apponi potest accusatiuus, qui distantiam loci significet.

Cic. ad Tironem. Is locus est citra Leucadem stadia viginti.

Idem Att. Cubitum nullū assiduo cursu processit.

Idem pro Deiot. Negat se à te pedem discessisse.

Liu. Mill. & ducentos passus ibi latitudo patet.

Idem. Duo millia ferme, & quingentos passus ab hoste posuerūt castra.

Cic. pro Sest. Edixit, ut ab Vrbe abesset & millia passuum ducenta.

Interdum ablatiuo utuntur scriptores.

Cæs. Eo die castra promovit, & millibus passuum sex à Cæsaris castris sub mōte

Li. 1.

Bel. M. 7. ibidem

Bel. ga. 1.

confedit.

Ibidem

Idē. Ab exploratoribus certior factus est
Ariouisti copias à nostris, millibus pro
suum quatuor & viginti abesse.

ABLATIVVS ABSOLVTVS.

Quibus libet verbis addi potest ablatiuum
absolutè positus

Lib. 5.

Cic. Att. Quod autore te velle capi, au-
tore assequar.

Lib. 12

Idē ad eundē. Scripsi hæc ad te appositū
secunda mensa.

c. 14.

Lib. 13.

Idem de Leg. Nobilium vita, vitæque
mutato, mores mutari ciuitatū puto.

Idem de Clar. Orat. Ego cautius posthæc
historiam te audiente, attingam.

ABLATIVVS INSTRUMENTI

Causæ, Modi, Actionis.

Quæuis verba ablatiuum admittunt, si
gnificantem instrumentum.

Terent. Adelp. Hisce oculis egomet
vidi.

Cicer. in Vatiniū. Cū illud iter Hispa-
niense pedibus ferè confici solet.

Idem

Idem in Verr. Sex lictores circumstant
valetissimi, cadunt acerrimè virgis.

Aut cautius propter quam aliquid fit.

Idem ad Q. Frat. Vestra culpa hæc acci-
dunt.

Idem in Bruto. Vereor ne amore videar
plura, quam fuerint in illo dicere.

Terent. Adelp. Dolore ac miseria tabe-
scit,

Plin. In Africa magna pars ferarum
astate non bibunt inopia imbrium.

Aut modè in quo aliquid fit.

Cic. pro Mil. Quoniam modo id factum fe-
ret ciuitas?

Idem de Senect. Sapientissimus quisq;
æquissimo animo moritur, stultissi-
mus iniquissimo.

Idem pro Flac. Pacem maritimā summa
virtute, atque incredibili celeritate
confecit.

Modus actionis præpositionem, Cum, in-
terdum desiderat.

Idem

Es

Idem

Lib. 10

c. 73.

37

1

2.

1. 111

LIBRARY

Lib. 1. Idē de Off. Ira procul absit, cū qua nihil

recte fieri, nihil considerare potest.

Lib. 3. Idem de Orat. Cum febre domū rediit die septimo est lateris dolore consumptus.

ABLATIVVS EXCESSVS.
Cuius verbo adiungi potest ablativus re qua excessus significatur.

Lib. 2. Cicer. de Clar. P. Scipio omnes sale, superat.

Idem de Orat. Lepore, & humanitate omnibus prestitit Socrates.

Terent. Phorm. Incredible est, quantum herū anteo sapientia.

Iugurth.

Sallust. Quum omnes gloria antea re omnibus tamen charus erat.

ABLATIVVS PRETII.

Qualibet verba ablativum admittunt significentem pretium.

Vt Senar. tritici modium tribus denariis aestimavit.

Magno has aedes edificavit.

Donatus docet, literas mina in singulis

menses.

Mina valet centum drachmis Atticis.

Secalis modius proximo anno ternis sextertijs fuit summum quaternis.

Cic. in Verr. Hæc, quæ vel vita redimi recte possunt, aestimare pecunia nō quod.

Ter. in Andr. Vix drachmis obsonatus est decē.

Cic. in Verr. Doceas oportet aliquo in loco Sicilia: Prætoris Verre ternis denarijs tritici modium fuisse.

Plin. Viginti talentis unam orationem Isocrates vendidit.

Liu. Multorū sanguine & vulneribus ea Pænis victoria stetit.

EXCEPTIO.

His tū genitiuis exceptis Tanti, tantidem, quanti, quanticūq; pluris, minoris.

Cicer. de Offic. Emit homo cupidus tantū, quanti voluit.

Idem. Vendo meum non pluris, quam cæteri, fortasse etiam minoris.

Idem

Lib. 7.

Lib. 5.

Lib. 7.

C. 30.

Ibidem

Ag. 5

Aet. 5. *Idem in Verr. Quanti frumentum fecerit considera: video esse binis sestertij*
 Lib. 5. *Seneca. Tantidem redemi patre, quam a te redemptus sum.*
 Cun.

APPENDIX.

Gentitijui, Tanti, quanti, quanticunque minoris in ablatiuum transeunt, hanc dantur substantiua.

Bel. pu. 2. *Liu. Hic miles magis placuit, cum pretio minori redimendi captiuos copia fieri.*

CONSTRUCTIO

verbi infiniti,

Verba infinita eisdem post se, casus possunt habere, quos finita.

Lib. 16 *Cic. Tironi. Malo te paulo post valentius quam statim imbecillum videre.*

Lib. 3. *Idem ad Q. Frat. Quod scribis te a Cesare scire quotidie plus diligi, immortali liter gaudeo.*

Lib. 7. *Idem ad Att. Vellem te in principio adiuuasse amicissimè admonentem.*

Præteritum perfectum passiuum, & plusquamperfectum, quæ perfectum ex infinito esse, vel Fuisse, atq; participio præteriti temporis

supplentur, mutatis numeris & generibus pro re, de qua agitur.

Cic. in Ant. P. Clodium meo consilio interfectum esse dixisti. Philip. 2.

Idem pro Cluent. Iniuriam ab huius familia factam esse dixisti.

Verbum interdum omittitur.

Idem pro Mil. Negant lucem fas esse extintueri, qui a se hominem occisum fateatur.

FUTVRVM INFINITVM

actiuum.

fore futurum infinitum tantum in usu est, iungiturque cum omnibus generibus, & utroque numero.

Cic. ad Lent. Vehementer confidit his literis, se apud te gratiosum fore. Cib. 1.

Idem ad eundem. Spero nobis hanc conjunctionem voluptati fore. Ibidem

Idem Att. Nihil arbitror fore, quod reprobèdas. Leb 8. Lib. 7.

Idem ad eundem. Dionysio, dum existimabam, vagos nos fore, nolui molestus esse.

Cætera, quibus præteriti vñ sunt, iam exoluerunt, pro quibus infinito, esse, participio in, Rus, vtimur.

Cic. Att. Illū eū futurū esse puto, qui esse debet.

Lib. 6.

Lib. 1.

Phil. 2.

Lib: 3.

Idem de Ora. Verè mihi hoc videor esse dicturus.

Idem in M. Anto. Id se facturum esse asseueravit.

Idem in Verr. Non molestè fero me laboris mei, vos virtutis vestræ fructum esse laturos.

Infinitum, esse, frequenter desideratur,

Lib. 8.

Lib. 14

Cic. Att. Ego bellū fædissimum futurū puto.

Idē ad Teretiā. Celerius opinione veteris dicitur.

Idē ad Att. Vix spero hunc mihi veniaturum daturum.

Idē ad Appium. Scribit meas literas maximam apud te pondus habituram
FUTURVM INFINITVM
passivum.

Futurum, passivum ex infinito Iri, & voce simili supino in Vm constat, vt Amatū iri. doctū iri, violatū iri, occisum iri, omnibusq; generibus, atque vtriusq; numero attribuitur.

Lib. 21

Cic. ad Att. Pompeius affirmat non esse periculū adiurat: addit etiā se prius occisum iri ab eo, quàm me violatum iri.

Lib. 25

Idem ad eundem. Brutum, vt scribis, visum iri à me puto.

Lib. 15

Idem de Diuinat. Vaticinatus est modum factum iri minus triginta diebus. Graciā sanguine.

Lib. 11

Teret. in prol. Hecyræ interea ruomor venit, Datum iri gladiatores.

Quintil. Reus parricidij damnatum iri videtur.

Lib. 9.

C. 5.

Plau. in Rudente. Mibi hæc videtur præda prædatum irier.

RATIOSUPPLENDI

aturam innitum, maximè cum verba supinis carent.

ore vt, Futurum vt, verbis spero, puto, asfir-

affirmo, suspicor, & his similibus futu-
ra, eleganter futurum infinitum tam
agendi quam patiendi modi supplet.

Lib. 16 Cicer. i. Tusc. Spero fore, vt contingat
id nobis.

Idem ad Att. Nunquam putauifore, vt
ad te supplex ventirem.

Lib. 1. Idem Lentulo. Valdè suspicor fore, vt
infringatur hominum improbitas.

Seneca. Scio futurum, vt au-
tentijs, cupiatis multas audire.

Lib. 2. Idem. Nunquam putauifuturū, vt
contr. ter meus liberos odisset.

Hac circuitiōne subuenitur verbis, quae
supinis carent: vt.

Puto fore, vt breui his incommodis me
deare:

Affirmo fore, vt paucis diebus oratione
pro Marcello ediscas.

Suspicor fore, vt iuri ciuili potius, quam
Philosophiae studeas.

Polliceor fore, vt nō multo post inimicis
sententiam

sensibus angaris, quando saluberrima
parentis consilia negligis.

CIRCVITIO EX

præterito, & futuro mista.

Circuitio illa ex præterito & futuro mista
non minimū orationi affert ornāmētū.

Lib. 4. Cicer. ad Marcel. Eum magis communē
censemus in victoria futurum fuisse,
quam incertis in rebus fuisse.

Lib. 2. Idem Diuinat. An tu censes vllam anī
tam deliram futurā fuisse, vt som-
nijs crederet, nisi ista casu nonnun-
quam concurrerent?

Idem M. Anton. Dixit aliam senten-
tiam sedicturum fuisse, eamq; se ac
Repub. dignam, nisi propinquitate
impediretur.

INFINITA CVM QVI

bus verbis copulentur.

Verbis, Cœpi, soleo, debeo, cupio, addun-
tur infinita, multisq; illis, maximè ijs,
quibus voluntas explicari solet.

Cicer. pro Rosc. Com. Qui mentiri solet
F pte

peierare consuevit.

Lib. 16. Idē Tironi. Omnes cupimus, ego in primis, quam primum te videre.

APPENDIX.

Amphibologia, accusatiui geminatione facta soluitur ablatiuo: vt, *Milonē auidini occidisse Clodiū*. Ambigua est oratio, dubium enim est, vter ab altero fuerit occisus.

Muta alterum accusatiuū in ablatiuū, sic *AMilone auidini occisum esse Clodium* sublata est omnis dubitatio.

GERUNDIA.

Gerundia, quæ passionem non significat, casus suorum verborum admittunt: vt *Tempus obliuiscendi iniuriarum, ignoscendi inimicis, coercendi cupiditates, abstinendi maledictis.*

GERUNDIA IN DI.

Gerundijs in Di, addatur substantiuū Tempus, causa, studium, finis, & cetera eiuldem generis.

Lib. 10 Cic. de Senect. Equidem efferror studio partes vestros, quos colui, & dilexi
videndi

videndi.

Lib. 2.

dem Att. Sit iam aut finis omnino deplorandi, aut moderatio.

Lib. 2.

tem nonnulla adiectiua. vt peritus, imperitus, cupidus, infactus nauigandi, ignarus dicendi.

Cicer. de Orat. Sum cupidus te audiēdi.

APPENDIX.

Gerundia in Di, interdum genitiuū multitudine in pro accusatiuo admittunt: vt *Cicer. de Diuin. Doleo tantum Stoicos nostros Epicureis irridendi sui facultatem dedisse.*

Plau. Capt. Nominandi tibi istorū erit magis, quàm edundi copia.

INDVM.

Gerundijs in Dam, præponuntur præpositiones, Ad, Ob, Inter.

Cic. 5. Tusc. Conturbatus animus non est aptus ad exequendū munus suum
dem in Verr. Quanto illud flagitiosius, improbius, indignius, eum a quo pecuniam ad absoluendum, acceperis,

Lib. 4

condemnare?
 Ab Vr. *Li. Ipse inter spoliandum corpus loquendo est.*
veruto percussus, inter primam curat-
onem expiravit.

Præponitur & Antè, sed rarius.
 Georg. *Virgil. — namque ante domanda*
In gentes tollunt animos.

IN DO.

Gerundia in Do, modò sine præpositione
 in oratione adhibentur.

Lib. 33. *Cic. Att. Plorando d. fesus sum.*
 Modo præpositiones, maxime A, Ab,
 De, In, assumunt.

Idem. 3. Tusc. Ab invidèdo autem re-
invidentia dicitur

Lib. 2. *Idem Curione. Etenim quis est tam*
scribendo impiger, quam ego.

Lib. 8. *Idè ad Att. Tu qui cogites de trans-*
undo in Epirum scire sane velim.
 NON NVNQVAM E, VEL
 Ex Cum, Pro.

Plaut. Aulul. Heus senex pro rapul-
do herclè abs te mercedem petam.

Quantil. Scribendi ratio coniuncta cum
loquendo est.

GERVNDIA PASSIVA.

Gerundia, quæ passionem significant, nul-
 lum potèntè casum admittunt.

Quant. Memoria excolendo, sicut alia
omnia, augetur.

Plin. Rubens ferrum non est habile tū-
dendo.

dem. Bituminata, aut nitrosa utilis est
bibendo.

Call. Pauca supra repetam, quod cogno-
scendum omnia illustra magis, ma-
gisque in aperto sunt.

RATIO VARIANDI

gerundia,

Gerundia, quæ accusativo casu gaudent,
 ferè elegantius more adiectivorum ad
 hunc modum efferuntur,

Pompeius studiosus fuit Rempub. de-
fendendi, ciuesq; seruandi.

Pompeius studiosus fuit Rcipub. defen-
dendæ, civiumque seruandorum.

Lib. 1
c. 5.

Lib. 2
c. 5.

Lib. 13.
c. 5.

Lib. 13.
c. 6.

Jugur-
th.

c. 14 d.

Ita ut gerundij casus maneat, seruato
 men genere, ac numero accusatiui.

Pbil. 4. Cic. in Anton. Princeps vestrae liber
 tatis defendendae semper fui.

Lib. 2. Idem Curioni. Hoc quicquid attigi,
 feci inflammandi tui causa, sed
 siccauit amoris mei.

Ab Vr. 1. Liu. Interiecto de inde haud magno
 tio, quod vulneribus curandis,
 plendoque exercitui satis esset.

Lib. 3. Cic. Appio. Animum tuum promptum
 & alacrem perspexi ad defendendam
 Rempub.

lib. 13. Idem Trebonio. Omne desiderium
 ris mittendis, accipiendisq. leniamur.

Ab Vr. 2. Liu. Prae'ia de ocupando ponte cre
 berant.

PARTICIPIALE

verbum in dum.
 Verbum Participiale in dum, accedit
 verbo substantiuo, datiuum potest
 omnibus verbis communem.

Bel pu. 1. Liu. Hic vobis vicedum, aut moriendum

milites. est.

Præter ratiuum communem etiam casum
 sui verbi admittit.

Cic. 2. Tusc. Tuo tibi iudicio est vtedū
 Tibi, casus est communis, tuo iudicio,
 proprius est verbi.

APPENDIX.

Sitamen casus verbi fuerit accusatiuus,
 mutabitur Participiale actiuum in pat
 siuum hoc modo.

Petendum est tibi pacem, Petenda est
 tibi pax.

Timendum est nobis pœnas aternas.

Timende sunt nobis pœna aterna.

Prisci etiam actiuo vii sunt cum accusatio

Lucet. Aeternas quoniam pœnas in Lib. 5
 morte timendum.

Veteres amicitias est Virgilio, — alia ar. Lib. 11
 ma Latinis Quærenda, aut pacem
 Troiano ab rege petendum.

SVPINA IN VM

Supina in Vm, amant verba, quæ motum
 adsignificant.

Terent. Phorm. Percontatum ibo.

Idem Heaut. Abi de ambalatum.

Ab Vr. Lii. Coriolanus damnatus absens in Vr.

scos exulatum abijt.

Ante se nullom, post se suorum verborum casus habent.

Bel. ga. t Cesar. Legatos ad Casarem mittunt rogatum auxilium.

Terent. Phorm. Me vero accusatum aduevit.

Idem. Eun. Nutricem accersitum i. SVPINA IN V.

Supina in V. ferè patet significationis ne casu, adhaerentque nominibus iectiuis.

Lib. 7. Cic. Att. Quod optimu factu videbitur facies.

Idem in Ant. O rem non modo visus sed etiam auditu.

PARTICIPA.

Participia eisdem casus habent, quos verba a quibus proficiscuntur.

Pueri victoriam reportaturi non delictantur duodecim scrupularum ludo.

Eun. Ancus ingeniu praeda potius Re. Ab Vr.

manu rodio.

Cic. in Pis. Abiectum contemptu, despectum a ceteris a te ipso desperatum & relictum, adulantem omnes videre te volui, vidi.

Cicer. Lentulo. Tatius est nunc ab ijs a quibus tuendus fuerat, derelictus.

APPENDIX. I.

Participia passiva praeteriti, & futuri temporis, maxime eum dum sunt hominu, etiam datiu gaudent.

Cic. Spexare videor Scipionis amicitia & Laliy notam posteritatis fore.

Ter. And. Restat Chremes, qui mihi exorandus est.

APPENDIX. II.

Exosus, Perosus, Petrosus accusatiuum petant.

Curtius. Persarum te vestis, & disciplina delectat, patrios mores exosus es.

Liu. Plebs consutum nomen haud secus quam regum perosa erat.

Cap. 7. Suet. in Cas. Quasi per aesus ignorantiam suam, quod nihil dum a se memorabile actum esset.

PARTICIPIA

Participia in Aas, Eus, interrogandi casibus facta nomina. Participia in Aas, Eus, interrogandi casibus gaudent, cum sunt nomina.

Terent. Phorm. Herus liberalis est, fugitans litium.

Lib. 9. Cic. Att. Boni cives amantes patriam.

In de. Cat. Sallust. Corpus patiens inedia, vigiliæ, algoris, supra quam cuiquam credibile est.

Lib. 1. Cic. ad Q. Frat. Fert graviter homines amantissimus, & sue dignitatis retinens, se apud te, neq. amicitia, in iure valuisse.

Noanulla etiam præteriti temporis. Consultus, doctus.

Phil. 9. Cic. in Anton. Neque enim ille magis iuris consultus, quam iustitiæ fuit.

Horat. Doctæ sermonis veriusq. lingue.

Qde. 8. Sall. Alieni appetens, profusus fuit.

Liui. Servitutis, indignitatisq. homines expertos aduersus notum malum irratatos esse.

APPENDIX I.

Participia, præteriti, præteritiq. temporis cum nominum naturam induunt, more eorum comparantur.

Cic. Lentulo. A me nullum tempus præmittitur de tuis rebus, & agendi, & cogitandi, ut erga ad omnia. Quinto Selicio, quo neque prudentioris, quæquam ex tuis, neque fide maiore esse iudico, neque amantior em tui.

Idem Tyrone. Cum comode, & per valentudine, & per anni tempus navigare poteris, ad nos amatissimos tui veni.

Idem Att. Nil illo regno spoliatus, nihil rege egentius.

Idem Verr. Hac tui omnium mortalium profligatissime, ac perditissime cum fures, cum tanto periculo tuo fieri patere, atq. concederes.

APPENDIX II.

Par-

Bel. M. 10.

Lib. 1.

Lib. 16

Lib. 6.

Lib. 5.

Participij futuri temporis, addito verbo
substantivo, eleganter utitur pro
Deberet, vel oportere.

Sum expectaturus fratrem.

Terent. Phorm. Expectandus est mihi
orator.

Eram habiturus heri orationem.

Habenda mihi erat heri oratio.

Cic. Pro Fonteio. Oradus erit nobis ami-
cus meus Pletorius, ut suos nonos
petentes a bello faciendo deterreat.

CONSTRUCTIO

transitiua pronominis.

GENITIVVS POST

demonstratiua pronomina.

Pronomina demonstratiua, cum sub-
stantiue ponuntur, patrium casum
admittant.

Lib. 8. Cic. ad Calium. Hoc ad te literarum dedi.

Lib. 2. Idem de Orat. Quoniam id temporis est,
surgendum censeo.

Lib. 1. Idem Attico. Res est eodem loci, quam
reliquisti.

APPENDIX.

Pronomen Idem, cum datiuo apud poetas
reperitur.

Horat. in Arte poet. Inuiti qui seruant,
idem facit occidenti.

Oratores vero sic loquuntur.

Cic. de Off. Peripatetici quondam iidem
erant, qui Academici.

Ex eodem in Oratore. Sit igitur hoc cogni-
tum, numeros oratorios eos esse, qui
sunt poetici.

Idem de nat. Deor. Dianam, & Lunam
eandem esse putant.

GENITIVVS

post possessiua.

Possessiua, Meus, Tuus, Suus, Noster, Ve-
ster loco genitiuorum Mis, Tis, Sis,
Nostrum, Vestrum, posita genitiuum
postulant.

Cic. ad marcellam. Meleste fero me Con-
sulem, tuum studium adulescentis per-
spexisse: te meum, cum id aetatis sim,
perspicere non posse.

Idem in M. Antio. Tuum hominis simplicis
pectus.

Phil. 2.

peccatus vidimus.

Lib. 10

Idem Att. Non debes mirari non posse me tanto dolori resistere: solius enim meum peccatum corrigi non potest.

Serm. 1

Horat. cum mea nemo

Saty. 4.

Scripta legat vulgo recitare timeat.

GENITIVI MEI,

Tui, Sui, Nostrum, Vestrum.

Verba, participia, & nomina adiectiva, quae patrium casum postulant, genitivum Mei, Tui, Sui, Nostrum, Vestrum, Gaudent.

Lib. 11

Cicer. Att. Te oro, ut quibus in rebus mei tui indigebunt, nostris miseris ne desis.

Idem pro Rab. Posth. Equitem Romanum veterem amicum suum, studio sum, amantem, observantem suis, laudentem excepit.

Ora. 4.

Addat.

Lib. 9.

Idem in catil. Habetis ducem memoriam vestri, oblitum sui.

Cas. ad Ciceronem. Nihil enim malo, quam me similem esse, & illos sui.

APPENDIX I.

Interest tamen, & Refert ablativos Mea, Tua, Sua, Nostra, Vestra, sibi vendicantur, quibus ablativis addi possunt genitivus, Vnius, Solius, Ipsius: ceterique qui possessivis adferuntur, ut Mea vnius interest, Tua solius refert, Nostra ipsorum interest vitia extirpare.

in Republicam administrantis interest semper vigilare.

APPENDIX II.

Nomina numeralia, participia, comparativa, & superlativa genitivos, nostrum vestrum exigunt.

Imperium summum Romae habebit, qui vestrum primus, o iuvenes, osculum matris tulerit.

urtius. Nolo singulos vestrum excitare.

Cicer. ad Q. Frat. Domus utriusque nostrum aedificatur egregie.

Idem contra Rull. Omnibus vobis, aut majori vestrum parti. Maximus natus vestrum.

PRONOMINA

post substantiva.

Ab Vr.

1.

Cib. 2.

Lib. 8.

Ora. 2.

Po.

Possessiva Meus, Tuus, Suus, Noster, Ve
ster, cohæret cum substantiuis generis
numero, casu, cum possessio, vel actio
significatur, vt Liber meus, ager tuus,
studium nostrum, labor vester.

APPENDIX.

As substantiua significans partem al
quã generis corpore: siue animi, et
iustitiam sunt Pars, Dimidiũ, Aliquid
genitiuis primitiuorum vtentur; vt

Nullã partẽ mei amisi, hoc est, nõ ami
manum pedẽ, memoriã. Amisisti
ne quicquã tuũ?

Lib. 5. Cic. de Finib. Cui propofita est confensio
tio fui, necesse est huic partes que
sui cariore esse, quo perfectiore
sunt.

Lib. 7. Terent. Adel. Tetigine tui quicquam
83. Quintil. Minimã partem mei habem

APPENDIX.

Substantiua, quibus ambigua est significatio
vt Caritas, amor, memoriã, desiderium,
cura, itemque cetera, si possessionem
actionem ve significet, possessiuis do
hærescunt, vt, Amor meus, desiderium
meum, quo amo, desidero que.

in passionem significent, genitiuos Mei
tui, sui, nostri, vestri flagitant: vt, Amor
mei, desiderium mei, quo amor, desi
derorq;

Cic. Att. Dionysium flagrantem deside
rio tui misi ad te.

Idem ad eundẽ. Auia tuã scito deside
derio tui mortuã esse

Idem ad Planc. Me impulit tui caritas.

Idem ad Q. Frat. Nunc decedens relin
que, que so, quam iucundissimã
memoriã tui.

Quintil. Post quã mei cura discesserat,
Matrem, inquit, tibi per hæc merita
commendo.

Aliquando vtrunque coniungitur.

Cic. Artt. Nicias te, vt debet, amat, ve
hemeterq; tua sui memoriã delectatur.

Idem Cornificio, Grata mihi est vehemẽ
ter memoriã nostri tua.

RECIPROCA

tui. tibi, se
reciproco Sui, Sibi, Se vtimur, cũ tertiã

G per

Lib. 7.

Lib. 2.

Lib. 10.

Decla 6

Lib. 13.

Lib. 12.

persona transit in se ipsam, vt, Cæsar recordatur sui, indulget sibi, amat se, loquitur secum.

Lib. 3. Cic. de Finib. Eorū est hac querela, sibi cari sunt, seseq. diligunt.

Idem de nat. deor. Ipse sibi displicet. Et accedente altero verbo.

Vt, Marcellus te Cæsar peccatur, vt miserearis sui, ingnoscas sibi, se in partem tuā suscipias, ne se hostem existimes.

Cic. in Orat. Ne ipse quidē sua tāta eloquentia mihi persuasisset, vt se dimitterem.

Idem pro Sext. Rosc. Nunc sibi ex animo scrupulum, qui se dies noctesq. angulat, ac pūgit, vt euellatis, post illud.

Idem Att. Qui etiam a me petierit, vt secum, & apud se essem quotidie.

RECIPROCVM SVVS

Reciproco, Suus, vt imur, cum tertia persona transit in rem a se possessam.

Vt Cicero recordatur Tironis libelli sui, indulget liberis suis, defedit discipulos, scripsit hanc epistolā manu sua.

Cic. in Verr. Aiebat multa sibi opus esse, multa canibus suis. Lib. 5.

Idem de Orat. Si fera partus suos diligunt, qua nos in liberos nostros indulgentia esse debemus? Lib. 2.

Et accedente altero verbo. Vt, timet Pompeius, ne a suis veterans defeatur.

Rogat te Cæsar, vt suas partes sequaris.

APPENDIX

Vt imur prætereā reciproco, Suus, cum res possessa in possessorem transit.

Cic. Att. Vlciſcentur illum mores sui. Lib. 9.

Idem de Arusp. Sua concio risit hominē.

Idem pro Sest. Hunc. sui ciues è ciuitate eiecerunt.

Idem Att. Indulſit illi quidem suus pater semper.

P R A E P O S I T I O N V M

Constructio

Verba absoluta, & in transitua præpositionum beneficio in casus tranſeunt.

Cic. de Orat. Cū etiā tū in lecto Crassus. Lib.

De constructione

esset, & apud eū Sulpitius sederet,
 Antonius autē inambularet cū Cottū
 in porticu, repente eo Quintus Catū
 lus senex cū Caio Iulio fratre venit
 Transitiua, præter proprium casum, etiam
 præpositione cū suis casibus admittit.
 Cic. de amic. Nihil est amabilius virtute,
 te, nihil quod magis alliciat hominē
 ad diligendum: quippè cum propter
 virtutem, & probitatem eos etiam
 quos nunquam vidimus, quodammodo
 diligamus.

Verba composita sæpe casum præpositionis
 nis habent.

Cic. de Finib. Cur ipse Pythagoras
 Aegyptum lustrauit, & Persarum
 Magos adiit?

Idem ad Q. Frat. cum subito bonus
 imperator noctu urbem hostium inuē
 sisset, in senatum se non cōmiserat.

Et repe tira præpositione.

Idem in Verr. Ceteri hæredes aduen

pronominis

41

ad Verren.

Idem in Anton. In Galliam inuasit An
 tonius in Asiam Dolabella, in alie
 nam vterque prouinciam.

Hanc repetitionem amant multa verba
 composita ex præpositionibus A, ab,
 ad, con, de, è, ex, in.

Idem de amic. Tu velim à me animum
 parum per auertas, Lælium loqui
 ipsum putes.

Idem ad Q. Frat. Abduco equidem me
 ab omni Reipubl. cura.

CASVS PRAEPOSITIONVM
 accusatiuo seruiunt, Ad, apud, antè, ad
 uersus, vel aduersum, cis, citra, circiter,
 circa, circum, contra, erga, extra, intra,
 inter, infra, iuxta, ob, penes, per, pone,
 post, propè, propter, præter, secundū,
 supra, secus, trans, vitrâ, versus, vsq;

Idem in Brut. In pratulo propè Platonis
 statuam consedimus.

Idem Att. Secundum te, nihil est mihi
 amicus solitudine.

Lib. 3.
 Phelip.
 21.

De constructione

Idem in Verr. Erant acceptæ pecuniæ
Caio Verrutio: sic tñ, vt vsq, alter
R. literæ constarent integre, reli
quæ omnes essent in litura.

VERSUS.

Versus suo casui postponitur.

Lib. 16

Cic. Att. Verti me a Minturnis Arpin
versus.

Lib. 4

Sulpitius Ciceroni. Ex Asia rediens
cum ab Aegina Megaram
navigarem, cæpi regiones circum
circa prospicere.

Ablatio gaudet, A, ab, abs, absque, cum
coram, clam, de, e, ex, pro, præ, pro
palam, sine.

Cic. in Pis. Mibi verò ipsi coram gen
ro meo propinquo tuo; que dice
ausus es?

Lib 17.

Idem Att. Paulo clam ijs eam vidi.
Terent. Heaut. præ iracundia

Menedeme non sum apud me.

Lin. Rem creditori palā populo sol
Idem

Verbi actiui.

42

Idem. Haud procul occasu solis redeū
di in castra tempus erat.

Ab. Vr
16

TENVVS.

Tenus, quemadmodum Versus, postpo
nitur, atque ferè patrium casum desi
derat, si nomen sit multitudinis.

Bel. M.
7.

Cic in Arato. — Cepheus condi
tur antè Lumborum tenus.

Tullius Ciceroni. Rumores illi de comi
tius, Cum aram tenus calluerunt.

Lib. 8.

Sin singulare sit nomen, ablatiuo gaudet.
Lini. Adeo nudauerat vada, vt alibi
umbilico tenus aqua esset, alibi ge
nua vix superaret.

Bel. pu.
6.

A. A. Abs.

A, consonantibus præponitur.

Cic. in Anton. Antonius fonte, à tergo,
à lateribus tenetur.

Ab, vocalibus.

Idem Att. Cura, & effice, vt ab omni
bus, & laudemur, & amemur.

Et nonnullis consonantibus.

Idem pro Cluent. Ab nullo ille liberarius,

G 4

quam

quàm à Cluentio tractatus est.

Lib. 5.

Idē Att. Rex ab Senatu appellatus est.

Præcipuè L. R. & I. ut Ab legatis, ad

Romanis, ab Ioue.

Abs, T, & interdum Q.

Terent. Andr. O Daue ita ne contētor

abs te?

Idem Adel. Abs. couis homine benefi-

cium accipere gratum est.

IN, SVB, SVPER.

In, Sub, Super, modò accusatiuum, modò
ablatiuum pro varia significatiōe
postulant.

In, cum verbis motus accusatiuum am-

Inuect.

Cic. in Catil. Egredere ex vrbe Catilina

in exilium proficiscere.

Item pro erga, contra, ad, pro, per.

Vr, Beutus fuit pius in patriam, crudelis

in liberos.

Olera, & pisciculos minutos fero ob-

in cœnam.

Como laui tibi librum in horam, di-

mensē, annum.

Cicero

Cecer. in Catil. Crescit in dies singulos

Inuect.

hostium numerus.

Cum verò quies, aut aliquid fieri in loco
significatur, ablatiuo gaudet: vt, sum in
templo, de ambulo in foro.

Idem ad Att. In hanc solitudine careo

Lib. 12.

omnium colloquio.

Et cum ponitur pro inrer.

Cic. de amic: Hoc primum sentio, nisi in

bonis amicitiam esse non posse.

S V B.

Sub, ferè accusandi casum postulat pro

Circiter, pro paulò ante, deniquè cum

tempus adsignificat: vt sub vespertum,

sub noctem, sub lucis ortum, sub idem

tempus hæc gesta sunt.

Cesar, Pompeius sub nocte naues soluit

Belci.

Liui. Sub equestris finem certaminis co-

orta est peditum pugna.

Item pro Post.

Bel. pu.

Cicer. Planco. Sub eas literas statim re-

citæ sunt tuæ.

Lib. 102

Et cum verbis motus.

Vt, Clodius se subscalas tabernæ

G 5

libra.

De constructione.

libraria coniecit

Nil summa spectum & taetum cadit

Cum verbis querietis ablatiuum

Vt, concedimus sub vmbra platani.

nomine. pacis bellum latet.

SVPER.

Super, accusatio feruit, cum praepositione
super contraria est, maxime cum
tus significatur.

Vt sedeo super saxum. Tegula cecidit
super caput.

Item cum significat Inter.

Vt super cenam occisus est. Præter;
per cetera scelera hoc etiam facimus

comisisti. Vt; Erant super mille
Imperatores imperante Augusto.

Ablatiuo adiungitur cu pro, De, ponitur

Cic. Att. Hac super re scribam

Rhegio.

Et interdum cum verbo quietis, magis
apud poetas.

Virg. Hic tamen hac mecum poteris
quiescere nocte, Fronde super

praepositionum.

S V B T E R.

Subter, ferme accusandi casu poscit, sine
quietis, seu motus verbis adiungatur.

Cic. 1. Tusc. Plato iram in pectore, cuius
piditatem super prae corda locauit.

PRAEPOSITIO, VERSA IN
aduerbium.

Praepositio cum casu priuatur, in aduerbium
migrat.

Cic. Att. Tu aduentare, ac propè ad esse
iam debes.

dem pro Flacco. Multis post annis, pro
cunia recuperata est.

idem de nat. deor. Sensibus, & animam
ea, quae extra sunt, percipimus.

PRAEPOSITIONES

alijs praepositionibus praepositæ.

Praepositiones nonnunquam alijs praepo-
sitionibus praeponuntur.

Cic. ad Att. Ibi esse volo vsq; ad pridie
Kalendas Martias.

Idem ad eundem. De Q. Fratre nuntis
nobis tristes, nec varij venerunt ex an

te diem Nonas Iunias vsq; ad pridie
Kalendas

Kalendas Septembris.

Vsq̄ue tamen ferè alteram præpositione desiderat.

Lib. 7. Idem in Verr. Maximis in laudibus vsq̄ ad summam senectutem summam cum gloria vixit.

Terè. Eunū. Ex Aethiopia est vsq̄ hac.

Lib. 1. C. de nat. deor. Vsq̄ue à Thalete enumerasti sententias philosophorum.

Nisi præponatur nominibus oppidorum.

Lib. 6. Cic. in Verr. Sacerdotes vsq̄ue Ennam profecti sunt.

Terè. Adelp. — Miletū vsq̄ obsecro.

CONSTRUCTIO

adverbij.

NOMINATIVVS

post adverbium.

En, ecce, nominandi, seu accusandi casum admittunt.

Cic. pro Deiot. en crimen, en causa.

Plut. Amph. En tectum, en tegulas, en obductas fores.

Lib. 6. Cic. in Verr. Ecce noua turba, atq̄ rixæ.

Idem

Idem de Finib. Ecce miserum hominem. Lib. 2.

si dolor sumum malum est.

GENITIIVS.

post adverbium.

Satis, abundè, affatim, parum, instar, partim, ergo, pro causa, genitiuum casum postulant.

Terent. Probem. Satis iam verborū est.

Cic. de Clar. Plato mihi vnus instar est omnium.

Liū. Victoria naualis ergo in vnum diē

Bel. ga. 7.

supplicatio decreta est.

ADVERBIA SUPERLATIVA.

Itè aduerbia superlatiua à nominibus orta

Cic. de Clar. Maxime omnium nobilium

Græcis literis studuit.

Idem ibidem. Sepissime audio illum om-

nium ferè oratorum Latine loqui

elegantissime.

ADVERBIA LOCI:

Vbi vbinam, vbicunque, vbiuis, quouis, quoque, nusquam, genitiuos Terrarū, Gentium eleganter admittunt.

Cic. Att. Quid ageres, vbi terrarum

Lib. 5

esses,

Lib. 15. *esses, ne suspicabar quidem.*

Ter. Adel. *— fratrem nusquam inuenio gentium.*

Dicitur & Longè gentium.

Lib. 13. *Cic. Att. Tu longè gentium abes.*

Huc spectant aduerbia, Eò, Hùc.

Bel. pu. *Liu. Eò consuetudinis adducta res erat,*

3. *vt quocunquè notis tempore sibilo*

dedisset signū, porta aperiretur.

Lib. 5. *Senec. Eò scelerum peruentum est,*

contro. *parricidæ pater ad sit.*

Lib. 6. *Curt. Hùc enim malorum ventum est,*

vt verba mea eodem tempore & Alexander excussem & antiphani.

PRIDIE, ET POSTRIDIE.

Pridie, & postridie & genitiuum, & accusatiuum casum petunt,

Lib. 11. *Cic. Att. Pridie eius diei venit.*

Lib. 13. *Idem Apio. Pridie Nonas Iunij cum e-*

ssem Brundusij, &c.

Bel. ga. *Cesar. Postridie eius diei Cesar pro-*

Lib. 19. *dio vtrisque castris, quod satis esse*

visum

visum est, reliquit.

Cic. Att. *Postridie ludos Apollinares,*

D A T I V S

post aduerbium.

Quædam dandi casum petunt more corū vnde deducuntur, vt.

Congruenter, conuenienter què naty-

ra viuere Dicere cōuenienter rationi.

Obiam aliqui ire. procedere, prodire.

Nam congruens, conueniens, obius datiuo gaudent.

Lib. 2. *Cic. de Finib. Non quero, quid dicad:*

sed quid conuenienter rationi possit,

& sententiæ sue dicere

Idem. Casari ex Hispania redeunti ob-

uiam longissime processisti

Lib. 7. *Plin. Platoni sapientiæ antistiti Diony-*

sus tyrannus vittatam nauem misit

obuiam.

A C V S A T I V S.

post aduerbium.

Propius, proximè accusandi casū exigunt

Cic. Epist. ad Octau. Curcastra longius

aduersariorum castris, & proprius

urbem

urbem mouentur?

Philip.
10.

Idem in M. Anton. Brutus operā dā
vt eum suis copijs quam proxie
liam sit.

ABHINC,

Abhinc, verbis præteriti temporis igno-
tūcufariūm, seu ablatiuūm postular.

Cic. in Verr. Horum pater abhinc dno

& viginti annos est mortus.

Idem pro Quint. Quo tempore? Abhinc
annis quindecim.

ABLATIVVS.

post Aduerbiūm.

Comparatiua ablatiuo gaudent.

De ino Cic. Lachryma nihil citius arefcit.

uen. 2. Idem ad Curionem. Nemo est, qui
Lib. 2. sapientius suadere possit teipso.

Terent. Hecyr. Dies triginta, aut plus
eo, in naui fui.

Idem Heaut. — Anno: sexaginta
natus es, Aut plus eo, vt conijcio.

Lib. 15.

Plin. Minus quinquennio est, quā
pro

prodiere, quæ vocant laurea non in
gratæ amaritudinis.

ADVERBIA LOCI. &c.

Aduerbia, quibus interrogamus, sūt hæc,
Vbi, vnde, quo, qua, quorsum.

HIC, ISTHIC, ILLIC,

Ad interrogationem, Vbi, redduntur hæc,
Hic, isthic, illic, ibi, inibi, ibidem, alibi, ali-
cubi, vbiq̄, vtrobiq̄, vbi libet, vbiuis,
vbicunq̄, passim, vulgō, intus, foris,
nusquam, longe, peregre.

Item, suprā subter, infrā, antē, post, extrā,
cum fiunt aduerbia.

Cic. ad Torquatum. Nemo est, quin vb-
iuis, quā ibi, vbi est, esse malit.

Lib. 5.

IHNC, ISTHNC, &c.

Ad, Vnde, redduntur hæc, Hinc, istinc, il-
linc, inde, indidem, aliunde, vnde libet,
vnde vis, vndiq̄, vndecunq̄, vnde qua-
q̄, alicundē, vtrinque, eminus, cominus
supernē, infernē, peregrē, intus foris.

Terent. Heut, Vide, ne quō hinc abeas
longius.

HVC, ISTVC, &c.

Ad, Quo redduntur hæc, Hūc, istūc, illūc,
eō, eōdem, illō, aliquō, aliō, neutro, v-
troque, quoquō, quocunq̄, quouis;

H

quo

quolibet, intrò foras, peregrè, longè
nusquam.

Terent. Hecyr. Abi Parmeno intrò,

me venisse nuntia.

HAC, ISTAC, &c.

Ad Quà, redduntur hæc: Hæc; istac, illac,
aliqua, quolibet: quacunque.

Ter. Eunu. Plenus sum rimarum: hinc
illac perfluo.

HORSUM, ISTORSUM, &c.

Ad Quorsum, idest, Quem locum veris
redduntur hæc, Horsum, istorsum, illorsum,
alorsum, deorsum, sursum, dextrorsum, sinistrorsum,
superorsum, prorsum, rursum, introrsum, vel
trorsus retrorsum, vel, retrorsus, quoque
versum, vel quoquoersus.

Terent. Phorm. Horsum pergunt.

Idem ibidem. Sex ergo te. totos Parmenonem

no hos menses quietum reddam.

Ne sursum deorsum cursites.

VT, PRO, POSTQVAM,
quomodo.

Vt, Pro, Postquam, Indiciuua, peric.

Lib. 7. Cic. Att. Vt ab Vrbe discessi, nullum pro
sermisi diem, quin aliquid ad

literarum darem.

Item pro Quomodo, cum quadam admira-
tione.

Idem ad eundem. Cneus noster, o rem mi-
seram, et incredibilem, vt totus iacet

Terent. Eunuch. Vt falsus est animi.

Post has voces Adeo, ita sic, tam, talis, tan-
tus, tor, ferè nunquam ponitur Quod;
sed Vt, cum subiunctio.

Cic. pro Rab. Adeo ne hospes huiusce
urbis, adeo ne ignarus es disciplinæ
consuetudinisq; nostræ, vt hæc nescias

Idem. i. Tusc. Non sum ita bebes, vt
ista dicam.

ANTEQVAM.

Antequam, tum Iudiciuua, tum coniu-
ctiuua iungitur.

Terent. Andri. Experiri omnia certum
est, antequam pereo.

Cic. pro Muræna. Antequam pro Muræna
dicere instiuto, pro me ipso pauca dicam

Idem in M. Anto. Antequam de Rep.

P. C. dicam ea, quæ dicenda hoc

De constructione

tempore arbitror, exponam vobis bre-
uiter consilium, & pro, & profectio-
nis, & reuersionis mea.

PRIVS QVAM.

Priusquam iisdem modis gaudet.

Phil. 1. Cic. in M. Anton. Priusquam de Rep.
dicere incipio, pausis querar de esten-
na M. Antonej iniuria.

Idem pro Mil. Præclare vixero, si quid
mibi acciderit, priusquam hoc tantum
mali videro.

bel. cat. Sallust. Priusquam incipias, consulte
& vbi consulueris, mature factum
opus est.

NE, VETANDI.

Ne, subiunctiuum petit, cum aliquit pro-
hibemus.

Ter. Eun. Ne post conferas culpam mihi

Bel. pu. 20. Liu. Ne tot annorum felicitatem in vni-
horæ dederis discrimen

Petit & imperatiuum maximè apud poetam

Plaut. Persa. Abi, ne iura, satis crederet

Virg.

præpositionum.

Virg. Ne fugite hospitium, neue ignorete Lib. 7.
Latinos.

NAE.

Ne, hoc est, profecto, pronominibus
præpositiuum, Indicatum, vel Coniun-
ctiuum petit.

Ter. Adelph. Næ ego homo sum infelix.

Cic. in Anton. Næ tu si id fecisses, me-
lius fame tuæ consulisses.

Idem 1. Tusc. Næ ille vir sapiens letius
ex bitenebris in lucem illa excesserit.

PER, PER QVAM, &c.

Per, perquam, sanè, valde, appidò, in pri-
mis, cum primis, apprimè, admodum,
vehementer, & alia id genus ferè posi-
tiuis gaudent.

Cic. de Finib. Hæc quidè est per facilis, Lib. 3.
& per expedita defensio.

Idem de Orat. Quod mihi quidè per quæ Lib. 2.
puerile videri solet.

Idem a Terentiam. Sin ad nos pertine- Lib. 14.
ret, seruirent præter quæ oppido pauci.

Idem in Verr. Philodamus erat in primis

De constructione

inter suos copiosus.

Ibidem Idem in eundem. C. Mustius homo cum primis honestus.

QVAM, AFFECTIBVS seruiens.

Quam, cum admirationi, cōmiserationi, atq; interrogationi cum admiratione permittæ seruis, positiuus iungitur.

Vt, quam multi auaritiæ student?

Heu quã fallaces sunt hominum spes, quam inanes cogitationes?

Cic. de Amic. Quam multa, quæ nostræ causa nunquã faceremus, facimus causa amicorum?

Lib. 12
C. II.

Quin. quam multa, imò penè omnia tradit Varro.

QVAM, PRO QVANTVM.

Quam, pro Quatũ positiuus præponitur

Cic. Trebat. Quã sint morosi, qui amant vel ex hoc intelligi potest.

Lib. 7.

Quam gratum hoc miuus fore patri tu arbitraris?

Nescis, quam sint stulti, qui suis cupiditatibus

aduerbij.

atibus seruiunt?

EXCEPTIO.

Quam, pro Quatum cum verbo possum iunctum superlatiuus adiungitur.

Cic. Catorni. Quam potui maximis itineribus ad Amanum exercitum duxi.

Lib. 16

Idē de nat. Deor. Aues nidos cōstruunt, eosq; quam possunt mollissimè subseruunt.

Lib. 29

QVAM VT.

Quam vt, elegãter comparatiua sequitur Cic. de Orat. Hoc altius est, quam vt nos humi strati suspicere possimus.

QVAM, PRO VALDE.

Quam, pro, Valde, superlatiuus elegantissime adiungitur.

Cic. Valerio Vehementer te rogo, vt cures, vt ex hac commendatione mihi Cuspius quam maximas, quam primum, quam sepiissime gratias agat.

Lib. 17

TAM, QVAM:

Tam, & quam, positiuus frequentissime, superlatiuus rarius, comparatiua rarissime copulant.

Cic. in Orat. Nemo orator tam multum
ne in Græco quidem otio scripsit, quæ
multasunt nostra.

Iugurt. Sallust. Quam quisque pessimè fecit,
maximè tutus est.

Terent. Heaut. — namque adole-
scens quam minima in spe situs erit.
Tam facillime patris pacem in leges con-
ficiet suas.

Cic. pro Deiot. Per dexterã istã oro, quæ
regi Deiotaro hospes hostiti porrexisset
istã, in quã dexterã nõ tã in belis, quã
prelijs, quã in promissis, & fide firmior
Ponitur interdum Tam, separatim cum
supelrativo.

Phil. 8. Cicer. in Anton. Nondum erat vestri
tam grauijsimjs tamquẽ multis indi-
tjs, ignominijsq; concisus.

ADVERBIA IN VM.

Aduerbia in Vm, positiujs gaudent:
Parum, multum, nimium, tantũ, quantum,
aliquantum.

Cic. Att. Parum firma sunt, quæ de Lib 10.
fratre meo scribis.

Idem in Rull. Socer huius vir multum
bonus est.

Idẽ de Finib. In rebus aperissimis nimium Lib. 2.
um longi sumus.

ADVERBIA IN O, FINITA.

Paulo, nimio, aliquantò, tantò, eò, quò,
multò, Hoc, pro Tantò, comparatiuq;
adherent.

Cic. de Offi. Quanto superiores sumus, Lib. 1.
tanto nos submissius geramus.

Cic. dà amic. Nec vero corpori solum
subueniendum est, sed etiam menti,
atq; animo multo magis.

Plancus Cicroni. Certe hoc maius ha- Lib. 17.
bes testimonium amoris mei, quo ma-
turius tibi, quam ceteris consilia mea
valuisse nota.

Lucius Cicroni. Ego valco, sicut soleo Lib. 15.
paulo etiam deterius, quam soleo.

APPENDIX.

Multò

De constructione.

Multò, etiam superlatiuis additur.

Cic. in Verr. cum omnis arrogãcia odiosa est, tum illa ingenij, atq; eloquentiã multò molestissima.

Lib. 1. Item Longè pro Valde.

Cic. in Bruto. Longè post natos homines improbiſſimus C. Seruilius, sed per acutus, &c.

Facile, cum sine dubio, sine controuersa significat, superlatiuis gaudet autiſque eorum vim habent.

Idem pro Rabirio Posth. Virum vniuersi totius Græciã facile doctiſſimum.

Platonem in maximis periculis, insidijsque versatum esse accepimus.

Idem pro Sext. Rosc. Non solum sui municipij, verum etiam eius vicinitatis facile primus.

Idem pro Cluent. Regionis illius, & vicinitatis virtute, existimatione nobilitate facile princeps.

Lib. 10. c. 3.

Quint. In affectibus vero tum omnibus

mirus

aduerbij.

mirus, tum in ijs, qui miseratione constant, facile præcipuus.

INTERIECTIONIS

constructio. @.

O, tribus casibus adiungitur: Nominandi.

Ter. Phorm. O vir fortis, atque amicus.

Accusandi Cic. Terentia. O me perditum, ò me afflictum.

Lib. 41.

Vocandi Terent. And. O Daue, ita ne contemnor abs te?

HEU, PRO.

Heu, & Pro, modò nominandi, vel potius vocandi casum postulant.

Virg. Heu pietas, heu prisca fides.

Lib. 6.

Liu. Tantum (pro dolor) degenerauimus à parentibus nostris.

Bel. pu. 2.

Modò accusandi.

Cic. in M. Anto. Heu me miserum, cur Senatum cogor, quem semper laudauì, reprehendere?

Phil. 7.

Idem in Verr. Pro Deum, hominumq; fidem.

Lib. 5.

HEI, VAE.

Hei,

Hei, Vx, datiuo gaudent,
Terent. Heaut. Heimifero mihi:
Idem And. Vx misero mihi.

CONIUNCTIONIONIS

constructio.

Coniunctiones copulatiuæ, & disiuncti-
uæ, cum ad idem verbum referuntur,
similes casus connectunt.

Philip. Cic. in Ant. Quis non doleat interitum
12. bel. cat. talis & viri, & ciuis.

Sall. Diuitiarum, & formæ gloria fr-
xa, atq; fragilis est.

Cic. de Sene. Quid de pratorum viridi-
tate, aut arborū ordinibus, aut viri-

rarū, oliuætorumquæ specie dicam?
QVAM, NISI, AN.
præterquam.

Quam, nisi, An, Præterquam eisdem iudi-
casus copulant,

Lib. 3. Cic. Att. An existimas ab vlllo malle me
legi, probariq; quàm à te?

Idem pro Sest. Quem vnquam senatus
ciuem, nisi me nationibus exteris cop-
mendauit?

Idem de Orat. Refert etiam qui audi- Lib. 3.
ant, Senatus an Populus, an Iudices?

Idem in Catil. Pro tantis rebus nullum Inuc. 3.
à vobis præmiū postulo, præterquam
huius diei memoriam sempiternam.

EXCEPTIO.

Aliquando, huic constructioni certa di-
ctionum proprietās obstat.

Vt, fui Romæ, & Athenis, aut Brun-
dusij, aut Sulmone mortuus est.

Emissi ne librum centusse, an minoris?
Malim Panormi, quàm Siraculis esse.

ETSİ, TAMETSİ,
quanquam.

Etsi, Tametsi, Quaquam, in principio sta-
tim sententiæ Indicatiuum postulat.

Cic. pro Mil. Etsi vereor iudices, &c.

Idem Lentulo. Tametsi nihil mihi fuit Lib. 4.
optatus.

Idem Planco. Quanquam gratiarum Lib. or.
actionem à te non desiderabam.

Alii etiam Subiunctiuum admittunt.

Quintil. Cædi vero dicentes, quanquam Lib. 1.
recep- c. 3.

De constructione

ad verbi.

receptum sit, & Chrysippus
improbet, minimè velim.

ETIAMSI, QUAMVIS
Licet, Vt, Pro, Quamuis.

Etiamsi, Quamuis, Licet, Vt, pro Quamuis
subiunctiuo gaudent.

Phil. 2. Cic. de Amicit. Omnia breuia tolerabilia
esse debent, etiamsi maxima sint.

Idem in Anton. Homines quamuis
rebus turbidis sint, tamen si homines
sunt, interdum animis relexantur.

Idem post redit. in Senat. Tātus
consensus de salute mea fuit, vt
corpus abesset meum dignitas in
triam reuertisset.

Idē pro Quint. Vt summa haberetur
cetera, temporis quidem certè
satis habui.

NE, CAUSALIS

Ne causalis, Coniunctiuum amat.

Terent. And. Hei vereor, ne quid
dria apportet mali.

Idē Eunuch.

Nunc metuo fra

trem, Ne intus sit.

Idem And.

— tam autem hoc ti

met, Ne se deserat.

VT, PRONE:

Vt, post verba Vereor, Timeo, Metuo, ele
ganter ponitur pro Ne.

Terent. Phorm. At vereor, vt placari
tibi possit.

Cic. de Orat. sed illa duo Crasse vereor,
vt tibi possim concedere.

Idem ad Terentiam. Omnes labores te
excipere video, timco, vt sustineas.

Terent. And. Perij, metuo, vt substet
bospes.

NENON, PRONE.

Post eadem verba ne non, etiam, pro Ne,
ponitur.

Ciceron. Att. Si manet vereor,
ne

De constructione

ne exercitum firmū habere non possit.

Lib 9. Ad eundem. Timeo, ne non impetrem.

Idem pro Milone. Cur. igitur hos manumissit? me tuebat scilicet, ne indicaretur ne dolorem perferre non posses.

APPENDIX.

Si tertiam addideris negationem, te omnino metu liberum significabis.

Idem in Verr. Non vereor, ne hoc officium meum P. Seruilio non probentur hoc est, non dubito, quin hoc officium meū P. Seruilio sim probaturus.

VT NE, PRONE.

Vt ne, perueniuste ponitur pro Ne.

Lib. 2.
Lib. 3.

Cic. in Verr. Impētant, vt ne iurent.

Idem ad Q. Frat. Operadatur, vt iudicia ne fiant.

Idem Bruto. Vt ne quid meorū tibi esset ignotum animaduerti te operā daturus.

EI, NISI, SI.

Ni, Nisi, Si, tum indicatiuum, tum coniectiuum amant.

Terent. And. Mirum ni domi est.

De constructione.

Idem Phor. Ni nossem causam, crederē vera hunc loqui. *Lamararauillo* *aynon*

Idem Verr. Ne restituisent statuas, vehementer his minatur. Lib. 4

NISI

Idem de Amicit. Ortum quidē amicitie videtis, nisi quid ad huc forte vultis.

Idem Nisi immortalitatem optare vellet, quid non est adeptus, quod hominis fas esset optare?

SI.

Terent. Andr. Si illum relinquo, eius vitæ timeo, sin opitator, huius minas.

Idem Si id facis, hodie postremum me vides.

Ar. Si hortos inspexeris, dederis mihi, quod ad te scribam, sin minus, scribam tamen aliquid. Lib. 13.

Idem ad eundem. Expeditus facito, vt sis, si in clamaro, vt accurras. Lib. 1.

QVOD CAUSALIS.

Quod, cum causam, ac rationem reddat
ta Indicatione, qua Coniunctio gaudet

Lib. 1. Cicer. At. Fecisti mihi per gratum, quod
Serapionis, librum ad me misisti.

Lib. 3. Idem ad eundem. Utinam illum diu
videam, cum tibi gratias agam, quod
me viuere coegisti.

Lib. 9. Ad eundem. Admiratus sum, quod
ad me tua manu scripsisses.

Lib. 1. Idem de Diuini. Vetus autem illud Ca
tonis admodum scitum est, qui mira
ri se aiebat, quod non rideret ar
pex aruspicem cum videret.

APPENDIX.

Verbum, Videor, coniunctionem quod
refugit. Ne ergo dixeris.

Videtur mihi, quod sum doctus, quod
doctus, quod ille est vir doctus, se
videor mihi esse doctus, Videris mi
hi esse doctus. Ille sibi videtur
vir doctus.

Et numero multitudinis eodem modo.
Videmur nobis esse docti.

Videmi vobis esse docti. Illi videntur
sibi esse viri docti.

Lib. 9. Cic. Att. Amens mihi fuisse videor.

Lib. 2. Idem ad eundem. Relegatus mihi vide
or, postea quam in Formiano sum.

Idem in M. Anton. Nescio, quid tur
batus mihi esse videris.

Phil. 1. Terent. And. Sub tristis visus est esse
aliquam tulum mihi.

Atticus Ciceroni. Sol excidisse mihi e
mundo videtur.

Lib. 9. Lin. Ne tibi P. Corneli, cum ex alto Bel. pui
Africam conspexeris, ludus, & 10- 1.
eus fuisse Hispania tuae videbuntur

QVIA.

Quia, pro Quod viruq; modi, admittit.
Cicer. de Amic. Recordatione nostra
amicitia sic fruor, vt beatè vixisse
videar, quia cum Scipione vixerim.

Idem de Finib. Neq; quisquam est, qui
dolorem ipsum, quia dolor sit, amet.

Idem in Verr. Quarta autem est vrbis
que, quia postrema edificata est,
Neapolis nominatur.

DE FIGVRATA construcone.

O Ratio tres virtutes habere debet, vt
Emendata, vt Dilucida, vt Ornata sit
quibus virtutibus totidem vitia contra-
ria sunt. Nam Emendata & Barbara, Dili-
cida & Obscura, Ornata & Inornata adiu-
fantur.

BARBARAE orationis vitia.

Duo sūt vitia, quibus oratio barbara, atq;
rustica efficitur, Solæcismus, & Barba-
rismus, quæ, qui pure, ac emendate lo-
qui vult, omni contēione, velis (vt ita
dicam) remisque fugiet.

QVID SIT SOLOECISMVS & quot modis fiat.

Solæcismus Construconis, atq; Emend-
ata orationis, de qua hactenus egimus
hostis infestissimus, est vitiosa partium
orationis compositio.

Is fit quatuor modis, Adiectione, et

quid orationi contra præcepta Gram-
maticæ adiecitur, vt Scribo cū calamo,
Ludo cum pila.

Detractione, cum aliquid eodem modo
de trahitur, vt Eo forum, Redeo agro.
Ne hoc fecit, pro, Ne hoc quidē fecit.
Transmutatione, cum partium orationis
ordo turbatur, vt Quoque ego Enim
hoc voluit. Autem non habuit.

Immutatione, cū pars vna orationis pro
alia ponitur, vt Stulti graue ferunt res
aduersas. Graue pro grauter, nomen
pro aduerbio.

Sunt Solæcismi etiā per cæteras oratio-
nis partes. Itē per ea, que cognata sunt
id est, eiusdē generis, ac partis, vt eo in-
tus. Sum intrō. Quid hūc agis? Quan-
dō hīc venisti? Scripsit ne Cicero hanc
orationem, aut Hortensius? Aut pro.
An, Non feceris cuiquam iniuriam,
pro Ne, eo apud forum.

Denique fiunt & per ea, quæ partibus
orationis accidunt. Per genera, vt sa-
pientes læto fronte res aduersas ferūt.
Per casus vt Quō is? Romæ. Venio
Brundisij. Per numeros. Si vnū ad te
vocans dicans. Venite. Per personas, si
quēpiam honoris causa ita alloquaris.
Sedeat. Accedat, pro Sede, Accede. Per
modos, vt, Peto à te, vt mihi opem fer

feras. Per genera verborum, ut Mordeam, pro redibo, ponitur enim adu-uum pro neutro.

APPENDIX.

Fuerunt, ut ait Quintilianus, qui adiectionis vitium Pleonasmum: Detractionem Ecclipsim, Transmutationis, Anastropham appellauerunt, negantes hæc vitia species esse Solæcismi.

QVID SIT FIGURATA, constructio.

Cum apud viros doctos, & qui periti quendi, laudi floruerunt, aliquid legitimum quod Grammaticorum legem repugnare videatur, non contumeliam existimamus, eos Solæcismum commisisse, cum ipsorum autoritate, testibusque soleant Grammatici ipsi præcepta confirmare. Nam sunt quædam, quæ faciem quidem Solæcismi habent, vitiosa tamen non sunt. Hæc nouum loquendi genus Figura verborum, aut sermonis, aut orationis, fit (vt Græciloquuntur) Ichema lexis appellatur. Est enim Figura nouum loquendi ratio à trito, & vulgari sermone remota, quæ ferè ratione aliquid additur.

ENALLAGE.

Enallage

Enallage figura est, cum pars vna orationis pro alia ponitur.

Cic. Att. Quam turpis est assentatio, Lib. 13.

cum videre ipsum turpe sit nobis?

Idem ad eundem. Pibilotimus non modo nullus venit, sed ne per literas quidem, aut per nuntium certiorè facit me. Lib. 21.

Terent. And. Ita factò opus est.

Ficetiam Enallage per attributa partium orationis,

Per casus.

Cic. pro Sext. Rosc. Duo isti sunt Titus Roscij, quorum alteri Capioni cognomen est.

Per numeros.

Plin. In Africa magna pars ferarum Lib. 10.
astate non bibunt inopia imbrium. C. 7.

Per modos.

Terent. Andr. Si te a quo animo ferre accipiet, negligenter feceris.

Cic. Attic. Respiraro, si te videro. Lib. 2.

Per tempora.

Idem in Verr. Vnum ostende in tabulis, Lib. 3.

aut

Lib. 14.

C. 7.

De constructione.

aut tuis, aut patris, tui eptu esse, vicist

ECLIPSIS.

Eclipsis figura est, cum id, quod in oratione de est, foris omnino petendum est

Lib. 15. Cic. ad Attic. Ego si Tiro ad me, con-
to in Tusculanum.

Lib. 5. Idem in Verr. Ridere conuiuæ, calum-
nari ipse Apronius.

Lib. 13. Idem Att. Quid mihi autores? adu-
ne, an maneo?

Idem pro Planco. Pro vno filio duo pro-
tres de primimur.

ZEVGMA.

Zeugma figura est, cum id, quod in oratione desideratur, e proximo assumitur manente eodem genere, numero, cal- ceterisqne attributis.

Cic. in vltimo Paradoxo Nulla possessio
nulla vis auri pluris, quam virtus
estimanda est.

Idem pro C. Rabir. Virtus, & honestas
& pudor cum consulibus esse cogebat

SYLLEPSIS.

Syllepsis est, cum id, quod in oratione de est

constructione

est, e proximo assumitur, mutato tamen genere, aut numero, aut casu, aut aliquo e ceteris accidentibus.

Cic. in Verr. Risus populi, atq; admiratio omniu facta est.

Lin. Nulla expeditio, nullum equestre praelium sine me factum est.

Cic. ad Q. Frat. Ille timore, ego risu corru.

Lin. Nemo miles Romanus magis aspiduus in castris vestris fuit, quam ego, fratresq; mei.

Idem. Pater, ego, fratresq; mei non in Asia tantu, sed etiam procul ab domo Aetolico bello terra, mariq; pro vobis arma tulimus.

PROLEPSIS.

Prolepsis est, cum dictio aliqua totu significas pccelsit, quæ rursus in partibus intelligitur, neq; explicatur, vt Duo reges Romam auxerunt, Romulus bello, Numam pace.

Lin. Ita duo deinceps reges, alius alia via, ille bello, hic pace ciuitate auxerunt.

Lib. 6.

Bel. ma
7.
Lib. 2.

Bel. ma
7.
Ibidem.

Lib. 13.

Lib. 13.

Ab V. 1.

Sallust. Exercitus hostium duo, unus
ab Urbe, alter à Gallia obstant.

ARCHAISMOS.

Archaismos constructio est, qua priscare
rustas potissimum vsa fuit.

Terent. Eunuch. Nescio quid profectò,
absente nobis turbatum est domi.

Idem ibidem. Eijciunda est herede hæc
animi mollities, nimis me indulgeo.

Plau. Mili. Iura te non nociturum esse
hominem de hac re neminem.

Lib. 5. Cic. in Ver. Hæc sibi rē præsidio sperat
futurū.

HELLENISMVS.

Hellenismus est constructio, qua Græci
sermonis leges, non Latini obseruati.

Lib. 7. Luceius ad Ciceronem. Si solitudine de
lectaris, cū scribas, & agas aliqui
eorum, quorum consueuisti gaudeo.

Bclog. 1. Virgil. Montibus in nostris solus tibi
certet Amynthas.

Ibidem. Idē. Triste lupi stabulis maturis frugibus

imbres:

Dulce satis humor: depulsis arbutus
hædis.

Idem. Os, humerosq; Deo similis.

Idem. Hæc fatus latus humeros, subie-

ctaq; colla Veste super, fuluicquē in
sternor pelle leonis.

DE BARBARISMO.

Barbarismus est dictio aut omninò barba-
ra, aut Latina quidem, sed vitiosa scri-
pto, vel pronuntiatione.

Barbara omninò, & peregrina, vt perla
pro vnione. Auiso, pro admoneo, &
alia generis eiusdem.

Latina dictio vitiosa fit pluribus modis.
Per genera, vt Gladia, pro gladij.

Per numeros, vt Scopæ, pro Scopæ, triti-
ca, pro triticum.

Per declinationem, vt Fames, famei, pro
famis, Vasibus, pro Vasis.

Per coniugationē: vt Stauī, pro steti, Le-
gebo, pro legam, Veneraui, pro vene-
rates sum.

Diuisiōne, cum dioidimus coniuncta, vt
Sylæ, dissolutio, quatuor syllabarum,
pro sylæ, dissoluo, trium.

Aenei. 2.
Aenei.
2.

Complexione, cum diuisa coniungimus,
vt Phæron, pro Phæron.

Adiectione literæ, vt Reliquiæ, gemino
pro simplici, Alicuū, pro alitū, Syllabæ,
vt Dicier, pro dici, Mauors, pro Mars,
Aspirationis, vt, Hinfidiz, cum scriben-
dam sit sine aspiratione.

Temporis, cum Syllabæ breui, quæ vnum
habet tempus, additur alterū, vt fiat lo-
ga vt, Italia, prima longa, pro breui.

Detractione literæ, vt Peculi, pro peculi,
Syllabæ, vt Temnere, pro cōtemnere,

Aspirationis, vt Odie, pro hodie. Tem-
poris, cum syllabæ longæ, quæ duo ha-
bet tempora, vnum detrahitur, vt fiat
breuis, vt, Vnius, Affligit, media breui,
pro longa,

Immutatione, cum litera vna, aut syllaba
pro alia ponitur, vt Olli, pro illi.

Trasmutatione, cum litera, aut syllaba
suo loco in alienum transfertur, vt los
terpetror, pro interpretor.

Fiat deniq; Barbarismi tenore, quum de
centu alio pro alio vtimur, vt si præpo-
sitiones à suis casibus separemus, eaq;
tenore acuto, vel inflexo pronuntiemus,
vt ad eū, ab illo, à quibus, circum litto-
ra: cum graui accētū dissimulara dissin-
tione simul cum suis casibus pronun-
tiandæ sint, tanquam si vna esset vox.

ADMO.

ADMONTIO.

Quæ cum leget apud Virgilium,

*Nec spes libertatis erat nec cura peculi.
Virg. Troas reliquias Danaum, atq;
immitis Achillei.*

*Alituum, pecudumq; genus sapor altus
habebat.*

*Italiam fato profugus, Lauinaq; venit
Littora.*

Vnius obnoxan, & furias Aiæcis Oilæ!

Cum hæc, in quâ, & similia leget, ne patet
principē poetarum barbarismi fecisse.
Multa enim poetis permittuntur, quæ ca-
teris scriptoribus denegantur. Neq; mi-
retur, si apud M. Tullium oratorum princi-
pē, Liberū, Sestertium, Cognorā, Norū,
aliaq; id genus verborum imminutio-
nes offenderit: neq; enim Barbarismi
sunt Detractione, siquidē à cōsuetudi-
ne certissima loquēdi regula imperatū
est, vt etiā oratoribus sic loqui liceret.

O B S C V R A E.
orationis vitia.

Verba inusitata, & à consuetudine quoti-
diani sermonis remota, obscuritate, &
tenebras orationi afferunt, vt si quos
Oppi

Eclo. 1.
Aenci.
Aenci.
11.
Aenci.
1.
Ibidem

omnes
2. 722

Oppidò, pro valde dicat, Anerrucare, pro auertere. Eandè obscurat, vitium, quod à Græcis Acyrò à Latinis Improprium dicitur, vt, Sperare, pro timere.

Aeneid. 4

Virg. Hunc ego si potui tantum sperare
re dolorem.

Itè Ambiguitas, quæ Amphibolia Græcis appellatur, idq; vel in vno verbo vt, an rus animal sit, an moas, an signum in cælo, an nomen hominis, an radix arboris, nisi distinctum non intelligetur.

Vel in sermone.

Vt audiui Chremetè percussisse Demetrium. Obscuratur præterea oratio, cū sermone deest aliquid, quo minus plenus sit. Miōsis hoc est diminutio. Vel contra cum inani verborum turba, atque copiosa loquacitate obruitur oratio. Perissologiam vocant.

Impeditur denique sermo, quo minus dilucidus sit, si longa Parentesis intermisciatur: aut si verba confusa, permixta longius traiciantur.

Hora. Namque pila, lippis inimicum
& ludere crudis.

Rectus enim ordo est, nãq; pila ludere inimicū est lippis, & crudis, quod vitium Synchysis, vel Hyperbaton obicitur.

Sermo.
Saty. 5.

hoc est confusa, ac per turbata verborum transgressio vocatur. Si hæc vitia vitabimus, dilucida erit oratio.

APPENDIX.

Cum orationis structura decoris gratia variatur, neglecto simplici sermonis ordine, non vitium est, sed virtus, quæ Hyperbaton appellatur, idest, transgressio verborum.

Cic. pro Cluent. Animaduerti, iudices, omnem accusatoris orationem in duas diuissam esse partes.

La duas partes diuissam esse simplex erat ordo: sed durus, & incomptus.

HYPERBATI

aliquot species.

Hyperbati, siue Transgressionis aliquot sunt species.

Anastrophe, est duorum verborum ordo præpòsterus, vt Mecum, Tecum, Secum, Nobiscum, Quibus de rebas.

Anastrophe illa,

Vrbem, quam statuo, vestra est:

Eunuchum, quem dedisti nobis, quas turbas dedit? pro Quam urbem statuo: Quem Eunuchum dedisti nobis? modum durus est.

Temesis

Lib. 5.

Træsis est cum verbum compositum
inditur aliqua dictione interposita.

Cic. Att. Per mihi gratum erit, si
curaris ad me perferendum.

Idæ de Senect. Omnia memoria tenebat
non domestica solum, sed etiam ex
terna bella.

Eiusdem generis sunt illa.

Rem vero publicam penitus amisimus.

Præclarum est pro patria, Reque pu
blica mortem oppetere.

Parenthæsis est brevis sensus sermoni, de
tequam absoluat, interiectus.

phil. 3

Cic. in M. Anton. O præclarum cussio
dem ouium (vt aiunt) lupum.

Bel. pu.

2.

Liv. Tantum (pro dolor) de generati
mus a parentibus nostris.

I N O R N A T A E
orationis vitia.

Cacophaton est obscœnum dictum, siue
id vno verbo, siue pluribus, siue defo
mi literarum concursu fiat.

Tapinosis, est, quæ rei magnitudo, vel ob
gnitas iniquitur: vt, si quis parricidant
solum.

hominem nequam vocet
Tautologia, est eiusdem verbi, aut sermo
nis iteratio.

Verbi. Vt. Nam cuius rationis ratio non
extat, ei rationi ratio non est fide
habere.

Sermonis, Vt, Ibant, Quæ poterant, quæ
non poterant, non ibant.

Vitanda est, & nimia eiusdem literæ assid
uitas.

Vt quidquam quisquam cuiquam, quod
conuenit, neget.

Macrologia, est longior, quam oporteat,
sermo.

Ab Vr.
8.

Livius. Legati nõ impetrata pace retro
domũ, vnde venerant, abierunt.

Pleonasmus, est vitium, cum superuacuis
verbis oneratur oratio.

Vt. Ego meis oculis vidi. Satis est enim.
Vidi.

Cauendũ etiam diligenter est, ne cõsonã
tes asperè cõcurrãt, vt S, vltima cũ X,
proxima, vt exercitus Rex Xerxes.

Durior etiam sit concursus, si vtraque se
psam sequatur. Vt, Ars studiorum, Rex
Xer.

homi

Xerxes.

Vitadi & crebri vocalium concursus, qui vastam, & hiantem orationem reddunt, ut, Bacca æneæ æmœnissimæ impediunt. Viro optimo obtemperasti olim. Illud quoq. vitium est, multæ voces eundem exitus in vnum locum cogerantur, ut, Plentes,plorantes,lachymantes,obtentantes. Et si verbi prioris vltimæ syllabæ sint primæ sequentis.

Vt, O fortunatâ natâ me cõsule Romanâ

APPENDIX.

Si quando puer apud graues oratores aliquid offenderit, quod superuacaneum atque otiosum esse videatur, ne id sine causa factum esse putet, adduntur enim interdum quædã affirmationis gratia.

Terent. Adelp. Hisce oculis egomet vidi.

Virgil. vocemquæ his auribus hæc adduntur & alia, quæ aut Consuetudine, aut Autoritate, aut Vetustate, aut Necessitate denique excusantur.

Cicer. ad Att. Vbi terrarum esset, ne sciscabar quidem.

Idem ad eundem. Longe gentium abest

Ad eundem. A Brundusio nulla adhuc fama venerat. Lib. 9.

Idem de Sene. Adolescentulus milis profectus sum ad Capuam.

Idem in Verr. Cateri heredes adeunt ad Verrem Lib. 3.

Idem ad Q. Frat. Diem scito esse nullum, quo die non dicam pro reo. Lib. 3.

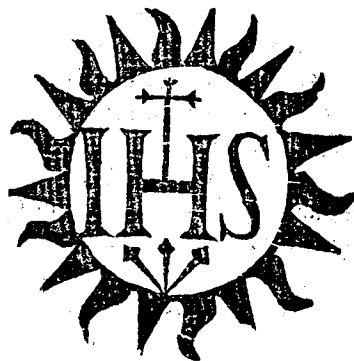
Idem in Verr. Impetrant, ut ne iurent. Lib. 3.

Idem Marcello. Frater tuus quanti me faciat, sepeperquæfecerit, esse hominem, qui ignoret, arbitror neminem. Lib. 13

Aenci. 5.

Lib. 5.

Lib. 3.

Textus
Syntax
is.
Quátus

Quatuor etiã relatiua diu
sitatis, vel partitiua nomi
na eiusdẽ sunt ingnij, quæ
sunt, alter, alius, reliquis
catea, cæterum vt puer
ingenui verecundia amia
cætersquẽ animi ornamenta.

& qua
lis.

Vocatina verba vocant appellor, vocor,
nuncupor, rominor, dicor, & si quæ
sunt de eodem genere.

Omne
verbum
psonale
finit
modi
vtrinq;

Huius classis sunt, multũ, plus, plurimũ,
tãtum, quãtum, minus, minimum, sum
mum, extremum, vltimum, positum
SCIENTIAM.

Adiecti
ua cum
substan
tiuẽ po
nuntur.

Doctus, indoctus, gnarus, ignarus, rudis,
callidus, prudens, imprudens, nesciens,
inseius, certus, incertus.

COMMVNIONEM.

Cõsors, exsors, compos, impositus, immixtus,
inseus, insolens, infuetus.

COPAM.

Dives, largus, liberalis, benignus, pugnans,
fœcundus, plenus, refertus, fertilis, p
per, egenus, inops, indigus, parcus, p
rilis, nudus, vacuus, truncus.

IN AX.

Capax, tenax, rapax, furax, edax.

Adiecti
ua, quas
scientiã

IN I V S.

Consciũs, dubius, anxius.

IN I D V S.

Providus, cupidus, avidus.

IN O S V S:

Studiosus, curiosus, incuriosus.

Quæ sequuntur ferẽ ad Historicos, &
Poetas spectant, vt futuri securus, tre
pidus rerum suarum, timidus lucis, flo
ridus æui, feruidus ingenij, validus ani
mi, deuus æqui, egregius facti, dubius
animi, præceptus animi, integer vitæ, sce
leris purus, ambigus consilij, inglo
rius militiæ, immodicus iræ, fessus bel
li, laudis auarus, tenuis opum, iudicij
rectus.

PARTITIVA.

Alius, aliquis, alter, alteruter, nemo, neu
ter, nullus, quis, quicquid, quidam,
quilibet, quisquis, quouis, quispiam,
quisquam, quisquẽ, solus, vllus, vnus
quisquẽ: vter, vterquẽ vtercunquẽ, v
terabeb, vteruis.

NVMERALIA

ordinalia.

Primus, secũdus, tertius, quartus, quintus
sextus, septimus, octauus, nonus, deci
mus.

CARDINALIA.

K3

Vnus.

itẽ qz
dam,
max.

Vnus, a, um, duo, &, o, tres, & treia, quatuor, quinque, sex, septem, octo, noni, decem.

DISTRIBVTIVA.

Bini, &, singuli, &, a, terni, &, 1, quaterni, &, a, quini, &, a, seni, &, a, septeni, &, a, &, octoni, &, a, noni, &, a, deni, &, a.

Huc spectant huiusmodi nomina, vt populus, gens, municipium, & tas, Italia, Græcia pro ipsiſ Italii, Græciſ.

ADLECTIVA

partitionem significantia.

Multus, paucus, albus, niger, plurimi, &, omnis, & omne,

SIMILITVDINEM.

Similis, diſſimilis.

COMMODVM.

Commodus incômodus, ſalutaris, pernicioſus, noxius, innoxius, vtilis, inutilis.

VOLVPTATEM,

& gratiam.

Iucundus, iniucûdus, gratus, ingratus, iuſus, beneuolus, maleuolus, moleſtus, ſuauiſ, inſuauiſ, leuiſ, grauiſ.

FAVOREM.

Propitiuſ, impiuſ, benignuſ, immaniuſ, cûdus.

AEQVALITATEM.

Aequaliſ, inæqualiſ, par, impar, comparatiuſ.

Tamſuperlatiua, quiſ partitioniua. Deniq; quæcûq; adiectiua.

Nomina, quæ ſimilitudinem. Nomina, quibus conmodû.

diſpar, ſepar,

FIDELITATEM.

Fiduſ, inſiduſ, fidelis, inſidelis.

Huc ſpectant ſupplex, obuiuſ, obnoxiuſ, abſonſ, peruiuſ.

DIMENSIO

generalis.

Longuſ, latuſ, altuſ, profunduſ, craſſuſ, rotunduſ.

MENSVRA CERTA

Digituſ, vicia, palmuſ, dodranuſ, peduſ, cubituſ, vna, paſſuſ, ſtadium, milliariuſ, milliariuſ ſeſquipedeſ.

DIVERSITATIS.

Alienuſ, aliuſ, diuerſuſ, alter,

NVMERALIA ORDINIS.

Primuſ, ſecunduſ, tertiuſ, quartuſ, quintuſ, ſextuſ, ſeptimuſ, octauuſ, nonuſ, decimuſ.

Maſ, minus, parum, pauluſ, aliquantuluſ, multuſ, per multuſ, magiſ, maximè, miniuſ, minimè, nihil, aliquid, vehementè, tantopere, magno opere, inſuituſ: tantuluſ, pluſ, pluſimuſ.

DE VERBIS

neutriſ auxiliuſ.

Auxiliuſ, opituſ, patrocinuſ, ſubuenio, ſuccurro, medeor, medicor.

ADVLATIONEM.

Quedã] præterea. quæ ex prepoſitione. Adiectiua, quibus generalie dimenſio. Adiectiua diuerſitatis. Cætera huiusmodi præ ad verbum. Verba, quæ auxiliuſ.

Copia nominum

Adulor, assentor, blandior, lenocinor, pl
por, sub parasitor.

COMMODOVM.

Consulo, providere, propicio, caueo, ru
tuo, timeo.

INCOMMODOVM

Doleo, displiceo, incommodo, detraho
impono, insulto, illudo, insidior, irascor
malecupio, maledico, malefacio, male
nolo; noceo, officio, obrecto.

FAVOREM.

Faveo, studeo, arrideo, assentio, assentior
accedo, aditipulor, benefacio, benigno
facio, benecupio, benedico, consentio
subscribo, suffragor.

STVDIVM.

Studeo, vaco.

COMPOSITA

A Sum; es, fui.

Datino
etiã ad.
hærent.

Absum, adsum, desum, insum, interfum
possum, przsum, profum, obsum, sub
sum, supersum.

OBSEQVIVM.

Inseruio, indulgeo, morigeror, obsecudo
obsequor, placeo, satisfacio.

OBEDIENTIAM.

Ausculto, obedio, obtempero, pareo.

SVMMISSIONEM.

Ancillor, famulor, seruior, cedo.

REP

& verborum

REPVGNANTIAM.

Aduersor, obsto, obstituto, obstrepo, relu
dor, repugno, resisto, reclamo, retragor.

EVENIVMETIAM,

significant.

Incidit, cedit, succedit, beneuertit, male
uertit, vsuvenit.

ITEM LIBET.

Conducit, competit, constat, dolet, suppe
tit, supperat, pro suppetit, suppedatat,
pro suppetit, præstat, placet, restat, stat,
sedet, pro placet, incessit, accedit, con
fer, couenit, patet, vacat.

CVM PRAEPOSITIONE.

Ad.

Affurgo, acclamo, accubo, accumbo, ac
creasco, adiaceo, adnascor, assisto, assi
deo, assuesco.

CON

Consuesco, cõsentio, confido, conuiuo.

IN.

Insulto, inhiio, incũbo, indormio, incubo,
illuceo, impendeo, ingemisco, insuef
co, infideo,

INTER.

Interiaceo, interuenio.

O B.

Occurro, occurso, obrepo, oborior, obe
quito.

Dandi
præc
reã.

Multa,
deniq;
ex ver
bis neu
tris.

Copia nominum

P R E A.

Præfideo, præceo, præcurro, præluceo.

S V B.

Subiaceo, subrepro, succresco, suboleo, fuf clamo.

DE VERBIS ACTIVIS.

verba dandi.

Verba
dandi,
redēdi.

Do, dedo, tribuo, largior, concedo, mīstro, subpedito, comodo, præbeo, cohibeo, impendo.

R E D D E N D I.

Reddo, restituo, refero, remunero, rependo, remetior, soluo.

C O M M I T T E N D I.

Cōmitto, mando, cōmendo, trado, credo.

P R O M I T T E N D I.

Promitto, polliceor, Spondeo.

D E C L A R A N D I.

Aperio, declaro, expono, explico, figūfico, indico, demonstro, ostendo, dicō, narro, loquor.

A N T E P O N E N D I.

Antepono, antefero, præpono, præfero, præopto.

P O S T P O N E N D I.

Postpono, posthabeo, postfero.

EX P R A E P O S I T I O N E

A D.

Mulca

Affero, admoveo, adijcio, adiūgo, addo, addico,

Verborum.

addico, admetior, applico, admisceo, appono, adiudico, adimo.

EX P R A E P O S I T I O N E I N.

Infero, infigo, importo, iniungo, injicio, indo, ingero, incutio, infero, inuro.

EX P R A E P O S I T I O N E

O B.

Oppono: offundo: offero.

EX P R A E P O S I T I O N E

P R A E.

Præcludo, præcipio, præscribo, præfinio, præparo, præpono.

EX P R A E P O S I T I O N E

S V B.

Subduco, subscribo, subiungo, suppono, suggero.

His similia sunt, conuestio, amicio, orno, tego, Accingor.

I M P L E N D I.

Impleo: compleo: expleo: repleo: satio: saturatio: farcio: exercio: cumulo: augeo: obruo.

O N E R A N D I.

Onero premo: opprimo: leuo: exonero: exhaurio: audio: viduo: spolio: orbo: cuerto.

L I B E R A N D I.

Libero: soluo: exsoluo: expedio: alligo, obligo: astringo: impedio: implico, irretio

illa.

rolm
tomy
ing sci
m pau
m
m
m
m
m

deniq;
compo-
sua ex
actius.
Induo,
inster-
no.
Item
implem-
di:

¶ **Verborum.**

illaqueo.

PRIVANDI.

Multa,
præte-
rea pri-
uandi.
Multa
præte-
rea ver-
ba aufe-
rendi.

Privorordo; ab tinco; fraudo; phibeo; pel-
lo; ab dico; afficio; muneror; dignor; p-
sequor; amato; commato; permuto.

AUFERENDI.

Aufero; abduco; abtrahō; ab alieno; aucl-
lo; abrado; auoco; eripio; abripio; surtu-
pio; furor.

REMOVENDI.

Remoueo; deterreo; amoueo; absterreo;
arceo; repello; auerto.

ABSTINENDI.

Abstineo; contineo; refreno; cohibeo.

ACCIPIENDI.

Accipio; audio; emo; conduco; merco;
sumor; eporto; fero colligo.

INTELLIGENDI VERBA.

Intelligo; agnosco; cognosco; con-
iatio; disco.

Communia verba sunt; aggredior; dime-
tior; hortor; de populo; experior;
tasor; abo; minor; al; bernor; medicor;
dignor; cōplector; cōsolor; adipiscor.

FINIS

*Gaspar Riberius Costo, Lusitanus,
linguæ Latinæ Salmantica
professor in laudem
autoris.*

A *V*xerat eloquiū Romanū Tullius
olim, Melle fuit cum dulcius ore
melos.

*H*actenus obscuris iacuit neglecta tene-
bris, Peruta non vllis lingua Latina
modis.

*N*unc ergo emersit tandem scias alter
Apollo Emanueli. ceteri gloria pri-
ma soli.

*Q*ui pulsas tenebris, atas quæd nulla
valebas Reindere, diuino præsitit
ingenio.

*H*uc aciem, huc oculos, huc dirige nētis.
acumē, Inuenies dices hic Ciceronis
pes,

*N*e dubites, vir doctè, tuā vel terque,
quaterq;

Verba
commu-
nia.

DE LOS ACCIDENTES DE LAS partes de la oracion.

(??)

LOS Accidentes de las partes de la oracion son estos, articulos, generos, numeros, casos, declinaciones, modos, tiempos, personas, conueniencias, figuras y especies.

Los articulos de los nombres, son tres, hic, hæc, hoc. Hic para el genero masculino. Hæc para el genero femenino. Hoc para el genero neutro. Hic, hæc para el genero comun de dos, hic, hæc, hoc para el genero comun de tres.

Los generos de los nombres son cinco, masculino que se declina con este articulo hic, como hic dominus femenino que se declina con este articulo hæc, como hæc musa neutro, que se declina con este articulo hoc, como hoc templum, como

de dos, con estos dos articulos, hic, hæc, como, hic, hæc, parens: comun de tres, como, hic, hæc, hoc, como, hic, hæc, hoc, prudens.

Los numeros de los nombres, pronombres, verbos, y participios: son dos singular, como Musa, Ego, amans: plural, como musa, nos, amamus, amantes.

Los casos son seys, nominatiuo, genitiuo, datiuo, accusatiuo, vocatiuo, ablatiuo. En nominatiuo, ponemos la persona que haze en genitiuo, de quien es la cosa, en datiuo a quien, o para quien viene daño o prouecho, en accusatiuo, la persona que padece, en vocatiuo: a quien llamamos, el ablatiuo trae estos romances, en, con, in, per, de.

El nombre neutro tiene tres casos semejantes, que son nominatiuo, accusatiuo, vocatiuo, como nominatiuo templum, accusatiuo templum, vocatiuo templum, en el plural se acaban en, a, como nominatiuo templa, accusatiuo templa, vocatiuo es semejante al nominatiuo, como musa, vocatiuo o musa. facanse los nombres de la segunda, que hazen el vocatiuo en, e, como dominus vocatiuo o domine, y los nombres propios acabades en, e, hazen el vocatiuo e, i, como Antonius,

o Antoni, filius, tambien haze el vocatiuo o fili, Deus, fluuius, latinus, hazen el vocatiuo como el nominatiuo.

Las declinaciones de los nombres, son cinco, la primera que haze el genitiuo en a diphtongo, como musa, musæ, la segunda que haze el genitiuo en, i, como domini, domini, la tercera en, is, como sermonis, sermonis, la quarta en us, como sentus, sentus, la quinta en, ei, como dies, diei, y los nombres de la quinta carecen, de genitiuo, datiuo y ablatiuo del plural sacando dios y res.

Las declinaciones de los verbos, son quatro la primera que haze la segunda persona en as, y el infinitiuo en, are, luengo como amo, amas, amare la segunda persona en, es, y el infinitiuo en, ere, luengo como doceo, doces, docere, la tercera que haze la primera persona en is, y el infinitiuo en, ere, breue, como lego, legis, legere, la quarta que haze la segunda persona en is, y el infinitiuo, en ire, luengo, como audio, audire.

Los modos de los verbos son cinco, el imperatiuo, imperatiuo, imperatiuo, el iunctiuo, infinitiuo los quatro primeros piden antes de si nominatiuo, y el imperatiuo, pide antes de si accusatiuo.

Los tiempos de los verbos, son seys presente, preterito imperfecto, preterito perfecto, preterito plusquam perfecto, futuro imperfecto, futuro perfecto.

Los tiempos de los participios, son tres, presente, como amans, preterito, como amatus, futuro, como amaturus, amandus.

Las personas de los pronombres y verbos son tres, primera, como ego amo, segunda, como tu amas, tercera, como ille amat primera de plural, como nos amamus, segunda como vos amatis, tercera como illi amant: qui quæ, quod, ipse, ipsa, ipsum: son de todas tres personas, todos los nombres son de tercera persona, y los vocatiuos son de segunda persona.

El nombre es de dos maneras, substantiuo, y adiectiuo, el substantiuo es aquel que por si solo puede estar en la oracion, como dux imperat: se declina con vn articulo, como hic dominus, o con dos, como hic, hæc, homo. El nombre adiectiuo, es aquel q por si solo no puede estar en la oracion, como miles bonus obtemperat, y se declina con tres diuersas terminaciones, como bonus, bona, bonum, o con tres articulos y vna terminacion, como, hic, hoc prudens, o con tres articulos y dos terminaciones, como hic, hæc creus, & hoc breue.

El nombre substantiuo y adiectiuo, concierta, en tres cosas, en genero, numero, y caso como puer

ingeniosus, memoria infirma, ingeniu tardu.
El nombre y el verbo, conciertan en dos cosas
en numero, y en psona, como ego, iugeo, turides
El relativo, qui, quz quod, concierta con el
antecedente en genero, y en numero, como pater
er est honestus, qui verecundiam seruat.

Los generos de los verbos son cinco, actiuo,
passiuo, neutro, deponente, comun: el verbo
actiuo acabase en, o, y tiene passiuo en, or, como
amo, amor. El verbo passiuo acabase en, or,
viene del actiuo, como doceo, viene de doceo
el verbo neutro acabase en o, y no tiene passiuo
como seruo. El verbo de ponente acabase en
or, y tiene la significaciõ de actiuo, como, seque

Yo figo. El verbo comun, acabase en o
y tiene la significacion de actiuo y passiuo, como
venero, yo honro, y soy honrado.

La oracion de actiuo, trae la persona que haze
en nominatiuo, y verbo que concierte con el
nõbre, y la que padece en acusatiuo, como ego
amo Deum.

La oracion de passiuo, trae la persona que
dece en nominatiuo, y el verbo de passiuo, y la
haze en ablatiuo con preposicion, a, oab, como
Deus amatur a me.

Las figuras de los nombres, pronõbres, y
verbos, participios, preposiciones, aduerbios, con
iuncciones, son dos, simple, como prudens

amo, amans, abs, prudenter, enim compuesto: co
mo, imprudens, idem, adamo, adamans, abs;
imprudenter et enim.

Las especies de los nombres, pro nombres,
verbos, y adverbios, son dos, primitiua, como
pater, tu, caleo, clã, derivatiua, como paternus,
tuus, caleo, calanculum.

DE OCTO ORATIONIS

partibus

His Grammatica est, perfecta oratio, qua
fit ex nomine & verbo, & alijs partibus gra
tionis

Partes orationis octo sunt, Nomen, Pronome
verbum, Participium, quae declinatur: Praeposi
tio, Aduerbium, Interiectio, Coniunctio, quae no
declinatur.

Nomen est quod declinatur per casus, nec
tempus significat vt musa,

Pronomen est quod loco nominis proprii po
nitur vt Ego: Et, sunt quindecim; octo primitiua,
ego, Tu, Sui, hic, ille, ille: ipse, is, Septem deri
uatiua, Meus, tuus, suus, noster, vester, nostras,
vestras.

Verbum est quod per modos & tempora de
clinatur. & est duplex, Persona e, & Impersonale
personale, omnes numeros & personas habet,
seruo seruas: Impersonale per tertias perso
nas singularis declinatur, vt pudet, curritur.

Participium est nomen adiectiuum deri-
tum à verbo tempusque significans, vt seruatus,
seruaturus seruandus.

Præpositio est, quæ alijs partibus orationis
præponitur composita, vel separata, Vt ad
templam.

Præpositiones accusatiui,

Hæ quartum casum sibi postulant præpositio-
Ante, apud, ad, iuxta, circū. circa, inter, ob, ex,
Intra, infra, supra. post, versus, trās, penes, erga
Usque, secus, præter, prope. propter, pone, secus
dū per contra, aduersus, cis, citra, circitea, ultra

Præpositiones ablatiui.

A, vel ab, abs, procul, ex, e, de, cum, clā, sine, con-
Pro, eenus, absq; palā, præ, sexte, ad iungit opt

Præpositiones accusatiui & ablatiui.

Sub, super in, subter, quarto sexto que dabant

Præpositiones quæ reperiuntur cōpositis

Se, re, an, con, di, dis, componi semper oportet
Vt se iungo, re pto. ambigo, contero, diuino
dispute.

Aduerbium est, quod aliarum partium signifi-
cationem auget, aut minuit aut mutat, vt
litum parum non laborat.

Interiectio est quæ mentis effectum significat
vt hei mihi, vā tibi.

Coniunctio est quæ cæteras orationis partes
coniungit, vt præceptor legit, & discipulus

dunt.

Verbum adiectiuum, vel actionem significans pe-
tit ante se nominatiuum, pro persona agen-
ti, & accusatiuum vel alium casum pro perso-
na patienti.

Verbum passiuum, vel passionem significans pe-
tit nominatiuum pro persona patienti, & abla-
tiuū cum præpositione A, vel ab, vel datiuū
pro persona agentis.

Interdicia, supina, & participia ante se casum nul-
lum regunt, post se habent casum verbi, à quo
descendunt.

DE NOMINVM

GENERE,

Regulæ significationis.

1 Omne maris nomen, quod conuenit esto uirile

2 Mas; Fluius mēsis, demō, Deo, Angelus

3 Dicitō femineū nomen, quod femina possidet
Et Dea, nympha arbor, vrbs insula fabula
nauis.

Cū furia, regio, Maribus da sulmo, oleastri

Natura acer, & robur, suber, siler, atq; rēa

Et preneſte, hispal, subul cū Tibure Cadura

4 Vn neutrū pones, hominū si propria tollit

5 A, plurale est neutrū. Ae, femineū lq; uirile

2 Virorum vt Petrus Ioannes, vir, leuir.

2 Fluiorum, vt Durius Gangues, Bœtis M

nus Mensium, vt Ianuarius, Martius, Aprilis

September. Daemonum, vt Sathanas Almodem

Deorum, vt Iupiter Mars Pan. Angelorum

vt Michael Gabriel Raphael, Ventorum.

Boreas Aquilo Auster.

3 Feminarum, vt Maria Agnes Gliceriam E

thouū

rochium Phanium, Nurus. Socrus, soror vxor.

Dearum, vt Iuno Palas Venus Tellus. Nympha-

rum, vt Cyrinx, Cymothoe, Niso. Arborum,

vt Malus, Prunus. Urbium, vt Pintia. Barcino,

Corinthus, Olyſippo, Hispalis. Insularum. vt

Rhodus Cyprus, Lesbos, Poematū, vt Phormio

andria, eunachus. Nauium, vt Pistris. Centaurus

Argo. Furiarum, vt Alecto, Theſiphone. Et

parce, Musæ. Harpyia, Sirenes. Regionum.

vt Aegyptus, Gallia, Hispania.

4 Vt mauc. pium. Scottū Balsamū, Cinamomum

templum, Brundisiū, Complutum, Renū maritū,

5 A, Vt Susa, Bætra, topica, bucolica, arma castra

Ae, ut vigilia, Calendæ, excubia, athena

nuptia, I, vt Parisij Burgi, Fatti, Adelphi

6 Annumera neutris. vocē pro nomina. sūptā.

7 Et substatiū quod nō variatur vt Argos

8 Da literas neutras, muliebres sepe repones.

9 Est comune duū sexū quod claudit vtrūq;

Ceu vates, iuuenis, ciuis, patruelis, & hostis,

antistes, caelebs, miles conuiua, sacerdos,

Affinis, custos, adolescens, augur, & infans

Aiq; parens nemo, seu cōiux peruigil, autor

Duxq; canis, iudex, et bos, tomes aduena, testis
 Municipi, vigil atq; cliēs cū principe marty
 Fortior et fortis iūges si plura notabis vt bene
 10 Sit commune triū generi quod cōuenit un
 At felix nequam, par, centum, praestog, mille
 11 Et pauper diues, locuples sospesq; superstes
 Degener atq; reses, deses, memor immemor ade
 Et bicolor, praepes teres, vber. cōpos & impar
 Inquies atq; bipes, perpes bebes, adde tricusp
 cani, posteri, superi, liberi.
 6 Vt cras mane sapienter, amare, viuere, legere
 scire.
 7 Vt Care, tempe, nepete, Cete, pondo, hippo
 manes, cacoes, Gaulape, Iader, Soraete, El
 bracte.
 8 Vt A:B:C quando vero additur, litera, sum
 fœ n inini generis, vt litera, B.
 2 Hec nomina apud probatos autores repe
 riuntur cum adiectiuo, tum masculino tum
 memino, Quod varro necessarium esse dicit
 vt nomen dicat cōmune duorum. Cetera ho
 ius generis, vt auriga agricola, & similia fur
 tro exul, praesul pugil cocles eques, nusquam
 legi (quod scia) cū adiectiuo cum fœminino
 pud bonus autores. Si quis plura inuenierit (t
 fuit

feri poterit ea superioribus adiugat. Vigil cū
 significat nocturnum cultorem, est masculi ge
 neris, cum significat vigilatē, est cōmunis ge
 neris
 10 Vt particeps, concors, compar, impar, separ,
 trux, quatuor quin ius.
 11 Quae in his quatuor ultimis versibus continē
 tur, in yagulari, omnis generis sunt in plurali
 vero cōmunis generis.

REGVLAE terminationis.

- 1 A, E, famineum primæ est. vt palma sinope
 adria mas est a, ma mona cometa planeta.
- 2 A, natum a verbis, facies plerunque virile.
- 3 Paschaq; sit neutrū merito cui iungito m̄ant
- 3 A, E, ternæ neutrū, vt dogma pocma cubile,
- 4 I, V, da neutrīs gumi est pro teste geluq;
- 5 O, onis, mas, & cardo, ordo, pernio, turbo,
- Harpago, māgo ligo, cudo, vdo, predoq; cerdo
- 6 Do, go, in iuis muliebri: et io verbalia iūges
- Atq; caro talio cænatio, portio tantum.
- 7 C, D, T, L, neutrum Mugil, sal solq; uirile,
- Atq; pugil iunges, exul cum praesule consul.

8 *As* in, on, mas est sindon muliebris, & ien
His adde alcyonem necnon iungatur aedon

9 On neutris semper iunges variante secunda

1 Vt Mnsa, terra, tabula, panthera pedisequa
Penelope, epitome Lybie, pentecoste, parate-
ue Gramaticae, aloë.

2 Vt collega, agricola, cœlicola, parricida, auri-
ga, hæc nomina & cetera huiusmodi raro re-
periuntur in genere fœminiao.

3 Vt emblema dilemma, coreuma, peripetasma,
Sedile, cubile, breuc.

4 Vt sinapi, singiberi, cornu, veru, tonitru,

5 Vt sermo, titio pugio, cernio quaternio vespe-
tilio vnio gemma, senio scipio stellio, papilio
comedo spado homo latro.

6 Vt valetudo, agritudo necessitudo, origo
virgo farrago prurigo lectio oratio religio
vnio pro concordia.

7 Vt lac halec quod quid istud illud caput sine
put occiput gut frit animal tribunal, ceraical ve-
ctigal mel fel nil nihil.

8 Vt peaa acarata ticaa delphin canon agoa

9 Vt barbiron Xilon diapason epichetou colom
Nomina in on vrbiam sunt fœminini generis
& tertiae declinationis vt Babyiou Pteron
Mecon Calidon.

10 en dabitur neutris sed hinc rē mascula sio

Atq̄ lien atagen, & splen, cum pecline lichē
11 Ar, uel Vr, est neutrum Mas fur cum vul-
ture turtur.

12 q̄ astur fufur ligur satur additur illis (tur

12 Er maribus dona, lauer est cū tubere neutrū
Vber iter spinter laser cicer atq; papauer
Ver cicer atq; piper cū verbere iūge cadauer

13 Or mas, ceu doctor muliebris ponitur arbor
da cor ador neutris quibus addes marmor &
aquor.

14 As fit fœmineum, vas vasis dicitō neutrū.

Aes, fas atq; nefas, generi tamen adde virili
Mas elefas adamas, et vas vadis absq; tiaras

15 Nomina in as primæ, ceu Lucas mascula
pones.

16 Es da fœmineū, sūt mascula tudes. & ames

Pes limes fomes, vermes, cū palmitē magnes
Bes, gorges, merges trames cū cespitē vepres,
Et paries aries stipes poples que satelles,

Adā mariq̄ dies, eques hospes, præces, et obfæs,
Interpres, cocles verres, pedes indiges
antes

antes.

- 17 Græcâq̄ in es primæ, vel ternæ masculina sũnt
 18 Is dato fæmineis, naribus da piscis aqualis,
 Et sanguis mensis conchris cũ. vemere casũ
 Vnguis, cum veëtis, sētis glis torris & orbis,
 19 Ut nomen, pronomen, flumen, lumen agmen
 leuamen fulmen, flamen profectu, composita
 a cano masculina sunt, vt Tibjcen liricen. sticen
 oscen fidicen & similia.
 20 Ut far nectar, bæchar, torcular, fœmur, ebur,
 robur iecur, uris, genitiuo. dant, fulgur fultur
 murmur, dant vris, genitiuo,
 21 Ut puer, magister, presbiter aper fœcer giber
 Tertiz vt accipiter, anser passer pater frater
 22 Ut color dolor præceptor amor fauor.
 23 Ut dignitas ætas olympias decas lampas.
 24 Ut Aeneas Pharias Mathias Boreas mamonas
 25 Ut vulpes apes compes merces seges reget
 abies quies requies progenies scabics res spes
 species.
 26 Ut planetes cometes Scytes canonistes Pri
 mides pelides tertiz vt lebes. etiz tapes etiz
 cres etiz, panaces neutrum est.
 27 Ut clavis nauis, vestis curris tussis fitis butis,
 pelvis Os pis febris restis securis.
 Magilis et cucumis tum caulis puluis et axi
 Be collis vermis fustis cum fæcce canalis.

Act.

- Atq̄ lapis, calis postis, tum follis & ensis,
 His anguis iunges ædilis acinacis, otbrys.
 19 Nis quosq̄ finitum ceu panis & ase creata
 20 Os maribus detur. aös cos muliebris et arbos
 Neutra chaos melos atq̄ os oris & ofis eposq̄
 Vs maribus iunges, seu quarta siue secundæ
 Porticus atq̄ tribus muliebris acusq̄ ma
 nusq̄.
 Carbasus, alius humus vanus comus domus
 & colus, idus,
 Et ficus pomum pro morbo pone virile.
 22 nomē in os græcũ quod i vs vertere latini
 Da maribus partim vt calamus paradysus &
 himnus.
 Partim fæmineis veluti diphtonous eremus.
 In neutris numerata virus pelagusq̄ profundũ
 23 Vs ternæ neutrum lepus & mus esto virile
 24 Et pus cum nais lagopus est muliebris.
 Atq̄ palus subsclus virtus cum laude iuuetus
 Seruitus atq̄ salus fraus incus iuge senectus,
 Atq̄ pecus nãdis merito sociabitur illis.

15 S. dato fæmineis, si consona ponitur ante.
Est virile rudens, fons, pons, seps, lethifera
anguis, Mon dē, atq; celybs. Afis quibus
addito partes

19 Vt finis, ignis, cinis. Ab affe creata, vt decu-
fis, vigefis, centufis, trigefis, beffis.

20 Vt ros, flos, mos, lepos, rhinoceros.

12 Vt famulus, seruus, campus, calus, gradus,
fensus, visus.

22 Vt hic apologus, catalogus, decologus, dia-
logus, epilogus, prologus, caminus, clerus, gy-
rus, paradifus, stylus, cyphus, smaragdus,
isthmus, hoc nomen isthmus inuenitur etiam
in os. Fæmineis, vt hæc abyffus, amarus, chry-
tallus, nardus, periodus, papyrus, Synodus,
methodus, costus, pharus.

23 Vt corpus, tempus, scæne, stercus, littus, hæc
dant, oris, genitiuo. n. unus, genus, latus, vellus,
olus, vlcus, acus, viscus, scædus, pondus, sticus
dant, eris, genitiuo: Rus, erus, pus, thus, cantus,
vris, genitiuo.

24 Vt apus, dasipus, tripus, chitropus.
Seruitus pes creticus perspicuitatis gratia
positus est.

25 Vt ars: pars: gens: frons: mens: lens: hycro-
sots: mors: vrbs: daps: seps: plebs. Præter alia
vt quadrans: dextrans, sextans: do, drans.

26 P S, si itum mas est polysyllabon omne,
Vt Cyclops, hydrops, forcipis, mulubris, habe-
tur.

27 X. da fæmineis: Sed Eryx, grex masculu-
la sunt.

Et spadix, bābyx, vermex cū fornice phanix
Atq; calix, coccyx, & orix, varixq; calixq;
Præterea voluox, quincūx, septūxq; dūexq;

28 Ax ex finitum polysyllabon esto virile,
Fæmineū thomex, alex cum similitate fornaix
Et forfex, vibex, carexq; phalāxq; supellex.

De genere dubio.

Hæc modo fæmineis maribus modo iūta vi-
debis.

Grossus, adeps, atomus, limax, cū torque pha-
sellus.

Scrobs, serpens, finis, cum corbe, diesq; rubusq;
Albula, cū narbo, necnō iungatur & Hyppo-
Postulat hic aut hoc, merito Nar, vulgus &
Anxur.

Alia:

ALIA.

ALIA.

Margo bubo, specus cortex cū pumice pulvis
 Atq̄ silex imbrex calx pars pedis atq̄ pallū
 Hic dabit orator dabit hęc secl̄ sero poeta.
 29 Vt Europ̄s Cyclops hydrops conops. Cer
 cops producunt Dolops. Actiops merops
 cetera breuiant.
 27 Vt pax, lex, nix, nox vox, nux crox perdir
 turn. x, sandix lodix, nenynx, syrinx lynx sol
 celox.
 28 Vt thorax aix sigphax limax hęc produc
 Abax atax dropax pharnax storax nycitor
 breuiant vertex index pollex.

Est muliebre animans, linter grus clunis &
 ales

Stirps, volucris pinus & onyx cū prole cupido
 Talpa penus frons linx cum dama mascula
 raro.

De genere epicano.

Est Epicanum illud quod sexū claudit utrūq̄
 articulo vno vt. cernu cum p̄sere vulpes.

DE PRÆTERITIS,
& supinis verborum.

Compositū simplexq; modo variatur eod
Simplex si in verbo geminatur Syllaba
prima,

Præteriti per dant penitus cumposita priorum
Vt cecidi, recidi præter præcurro repugno,
Cum natis à docto, posco discog, f. sto.
Præteritis si verba carent priuata supinis.
Vt ferio glisco. uergo cum paleo vado.
Ambigo cum furio, satago queso hisco fatisco
Et vescor liquor, ringor meoior reminiscor.
Aio auco mæret quæq; inceptiua vocantur,
Mitesco veluti Syluesco senesco tepeesco.
Aut cerne capiunt à verbis vnde trahuntur.
Necnon præteritis priua meditantia verba.
Vt cænaturio solum tamen esurit aufer.

Prima coniugatio.

Præteritum primæ fauit aui atumq; sup
Vt neco sed necui neetum dat compositiua

Dat cubo, cumq; tono per ui per itumq; supinã
Bicrepro cumque sono cui iunge domoq; uetoq;
Sed mico dat micui solum aui dimicat atum.

Et plico dat plicui plicitum sed compositiue
Dat aui atum que constant ex nomine solum
Multiplico veluti duplico queis suplico iunges
Præpositura tamen, quibus est vi itumque re-

poscunt,
Atque aui atum sit complico replico testis.
Sed frico dat fricui frictum secui seco sectum.
Vultq; lauo laui lotum lautumq; lauatum.
Potog, pot aui potatum dat quoq; potum.
Alimmo vult adiuui adiutum sed iuui iui
Exposcit solum aut capies à prole supinum.

Do dedit atq; datum mitet sic pignora primæ
Nam didit atq; ditum facientq; tertia stedit.
Sto steti atq; statum proles stui itumq; vel atui
Vt præsto consto multo sed crebrius atum.
Secunda coniugatio.

Alteræ præteritis dat vi itū que supinis
Vt taceo tacui tacitum orba nata supino

Dat per ui doceo doctum cum misceo misissum
 Cen seo dat censum, sed mittet torreo tostum
 Dat teneo tenui tentum, sed sorbeo donat
 Cum socij per vi, & timeo tamen absq; sum
 Quod dat, ui, neutrū, velut horreo tolle sup
 Dant vi, itum, valeo, carco, placeo dolico
 Pareo, cum iaceo, calio noceo, liceo q;

Vigeo, si, tantum, sic algeo fulgeo turget,
 Lugeo, xi, solum, cum lugeo frigeo poscit.
 Augeo praterito dabit auxi, auctumq; supinū
 Misceo, cui atq; citum, sunt pignora quattuor
 Eui etum vico fleo, cum neo deleo queq;
 Apleo nascuntur, repleo ceu suppleo complet
 Ex veo, fit vi, tum, noueo faueoq; fatentur.

Atq; oleo dat vi, dat itum sic pignora patris
 Quæ seruant sensum eui, etum, cetera pre
 Eui, abolet dat itum, sed vult adoleuit adu
 Dant di sum, video sedeo cum prandeo vete
 S geminat sessum, dat stridi, strideo solum
 Mordeo prateriti geminetur prima mon
 Morsum, flectuntur sic spondeo pēdeo ten
 Si sum dat maneo minus sed praminco dat
 Promineo immineo simul eminet absq; sup
 Hareo dat si sum, cum vulceo tergeo n
 Suadeo vult suasi suasum sic ardeo donat
 Mulgeo dat mulsi mulsum sic torqueo tor
 Dat iubeo iusi iussum, si indulgeo dultum

Dat caueo cautum faueo fautumq; supinum,
 Vi, neutrum tantum poscit ceu flauco luet,
 Ferueo cum prueo nam ferbes ferbuit optat
 Coniuxi vel coniuui conuiueo donat.
 Audeo vult ausus gausus gaudeo poscit,
 Es solitus soleo, soluiq; aliquando recepit.

Tertia coniugatio.

BO dat bi, dat itum, Scabo labo carēto supinis
 Acubo composiū tibi tertia fuit in vmbro
 Ast, M, prateritis expellitur atq; supinis.
 Scribo dat scripsi scriptū sic nubog; nupsi.
 Ac nuptum dico dixi, cui iungito dictum,
 Duceoq; dat duxi ductum sed parco peperci.

Ac parsi parsumq; aliquando parcius optat,
 Ico dat ici, idem da vici vincoq; victum.
 Sco vi tumq; petit ceu nosco quiesco suesco.
 Sed coui atq; nitum cognosco agnosco reposti.
 pascoq; dat pau pastum; conquerxit omittes.
 Disco dat di lici tantum sic poseo poposcit,
 Compesco dat iu, solum dispescoq; ianges,
 Do di sum, mittet, v. luti defendere cudo

Scindo scidi scissum fidi dat sindoq; fissum
 Pandoq; dat pandi pissum dat fundoq; fudi,
 Fusum dat tentum vel tensum tendo, tetend
 Tundo petit tutudi tunsum sed pignora tuis
 Fidoq; dat fisis simplex composita sequent
 Cedo cecidi casum dat cecidi cado casum.
 Pendo pependi optat pensum sed pedo pependi
 Sidoq; strido, rudo, dat, di tamē absque supinis
 Dant si sum, ludo, ledo cum diuido plando.
 Et rado rodo cum trudo claudoq; iunges,
 Sic natum à uado. dat si ssum S. duplici cel
 Go, vel quo. xi, et tūq; dabit ceu tinguo resurg

Amittunt. N. pingo, fugo stringo supinis,
 Tago cupit tetigi taclū. egi ago poscit & aclū
 Datq; pago pepigi pactum, vult pangoque pāxi
 Vel pegi pactum cupiant modo pignora pegi.
 Pungoq; dat pupugi punctum compositaq; pūxi
 Frango que dat fregi fractum, legi lego, leclū
 Negligo vult exi et tū intelligo diligo iunges
 Prodigio, dego, egi, voluerunt absq; supinis,

Xi, xum, figo & frigo, xi, fugo angoq; solum.
 Aveho dic vexi xetum, traxi trabo tractum.
 Si sum, dat semper tria spargo mergoq; tergo
 Compositum à licio, sticio exi et tūq; requirit
 Inspicio veluti illicio, Tamen excipe verbum
 Elicio elicui elicium, à fodio accipe fossum
 Dat facio feci factum, ieci iacio dat,
 Acia et tū sapio sapui sapij quoq; solum:
 Vult fugio fugi fugitum, capio tibi cepi,
 Et captum cepi ceptum dat capio prisum.
 Dat rapio rapui raptum cupio iuit & itum
 Vult pario, peperi partum, paritumq; supinum,

Simil

Alijcies quartæ quæ componuntur ab illo. Producit genitium, vult cerno mittere creui
Vix quatio quæssi, quæssum. dant pignora capere tantum. sed creui capiunt sibi pignora cretum
Et cussum meo minxi facit in teq. mictum. Timno caret, tempfi temptum cōtēno requirit,
Lo vitum donant vt alo quod mittit & alio Spero dat spreui, spretum, sed sterno reposcit
Datq. colo colui cultum sed consulo donat, Straui ac stratum sino siuique situmque.
Consului consultum falsum dat fallo fefellu Vultque lino lini liui leuique litumque,
Malo uolo nolo. per vi dant absque supinis, Popsi, ptum poscit veluti decerpere carpo,
Anteque cello si nul, præcel' o. excellog. inq. strepo dat strepui, strepitum fluet inde supinū
Percello mittit percussi perculit atque. Rumpo que vult rupi ruptū. coxi. coco coctum
Perculsum fallo, falli falsumque supinum. Linquo capit liqui solum, compostaque lictum
Vello que dat velli vulsi vulsum quo que pell Quæro quæsiui tero triui, vtrunque dat itum,
Dat populi pulsum sed tollo sustulit optat Curro cucurri, cursum, dat gessi gero gestum.
Sublatum composta tuli, latum quo requirunt Atque tuli latū fero vult, numerosaque proles
Mo per vi dit itū, tremo ponitur absq. supinis Verroque dat verri versū, nihil amplius optes,
Dant psi ptu n dem pro nō cum sumere, com Vro dat vsti vstum, sed seui dat sero satum,
Emi emptum dat emo premo presi, S, dupli Dant seui situm patris seruantia sensum.
 Nam serui sertum, sibi poscit cetera turba.
 So, siui situm dat, teste faceffo capeffo.
 Pingo pinsui habet pistum pinsumque supinū,
 Pmsitus, & viso visi, visumque reposcit,
 Produ

pressum

Datque cano cecini cantum sed pignora sola

Dant cinui centum, sit concino præcino teli

Pono dabit posui positū genus quo que gignit

Produ

M 4

Inces

Incesso tamen incesi vult absque supino

Xixum dant plecto cum necto pectoque flecto

Dat quoque pecta xui nectoque peto iuit & iui

Verto que dat verti versum dat mittoque missi

Ac missum sterto dat stertuit absque supino

Messuit a meto dona messumque supinum

Sisto stiti statum actiuum ueutralē sequetur

Sto verbum unde stiti atque stitū sibi pignora

Verba in uo per vi ac utum dant ab uo testis

Et ruo dat ruitum, sed utū sua pignora poscunt

Ingruo vi tantum batuo metuoque pluoque

Annuo cum socijs luo congruo respuo iunge

Sed struo dat struxi, structum fluxi fluo fluxi

Viuo dat vixi victum soluique solutum,

Soluo tibi uoluo donat voluique uolutum,

Deique texni habet texo textumque supinum

Quarta coniugatio:

Q Varta, lui, ltu, ceu polio, fastidio donat,

Singultiui singultum singultio poscit,

Dat sepelire sepultum ex praterito sepeliui,

Dat venio veni ventum: sed veneo mittet

Sanxi ac ueniam sanxi dat Sancio sanctum,

Sancitum que at amixit amictum vult amicire

Senio dat senfi sensū, haurioque ausit & haustū

Sarcio dat sarfi fartum, sic fartio sarfi,

Ac fartum: mittit sic fulsi fulcio fultum

Composita a pario per ui variantur & ertum

Reperio dat eri ertū huic iungitur & reperire.

Dat salio salui saltum, sed pignora sultum.

De verbis deponentibus

EX or finitis actiuam fingito vocem,

Quarta Vt vereor ex vereor formabitur inde supinū
indeque prateritū, veritus tamē excipe pauca.

Ex

Ex reor esto ratus nanciscor nactus habeto
Ordior orsus habet fateor fasum vtor & vsus
Metior & mensus proficiscor sume profectus
Dat putior passus semper: pactusq; paciscor
Cūq; miniscor habet cōmentū adipiscor adeptus
Et labor lapsus, queror optat questus at vltus
Vlciscor pōscit, tueor loquor & sequor vltus
Fert nitor nixus, nisusq; gradi accipe gressus
Rede fruor fruitus, morior tibi mortus offero
Nascor habet natus tandem vult ortus oriū
In tribus extremis, periturus flecte futurum

FINIS.

Don Francisco
de I

Don Juan de Lamazaraullona

Don Juan de

Don Juan de

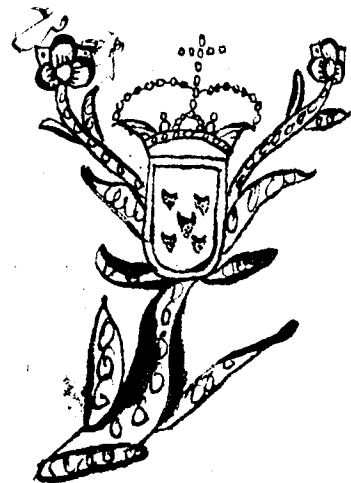
Don Juan de

Don Juan de

Don Juan de

Don Juan de

Don Juan de

Si este arte se pudiese como
puede ser de suplicas y de
al que se llama de ellos crece

Deliberado

Don Francisco